

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03902

MESHOLIM

Arn Miednik

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אהרן מיעדניק
משלם
ערשטער באנד

די דאזיקע צווייטע אויפלאגע פון
ערשטן באנד משלים איז געוואָרן
געדרוקט אין טויזנט עקזעמפלאַרן
AUF SUPER OFFSET VII/1 פאַפיר

ARN MIEDNIK - FABLES - 1er VOLUME

PRINTED IN FRANCE - IMPRIMERIE ABÉCÉ, 11, RUE LOUIS-BLANC, PARIS X^e
COPYRIGHT BY ARN MIEDNIK, 12, AVENUE SCRIBE, MEUDON (SEINE-&-OISE)

אהרן מיעדניק

משלים

ערשטער באנד

1952

פאריז

פרופן פון פראָמיניענטע קענערס נאָכן באַקומען די
ערשטע אויפלאַגע פון דאָזיקן בוך משלים מאַכן נויט=
ווענדיק פון מיין זייט געוויסע אויפקלערונגען אָדער רעכט=
פערטיקונגען. עס וועלן זיך זיכער נאָר געפינען אַנדערע
וואָס וועלן מיר מאַכן פאָרוואָרפן פאַר דעם צי פאַר יענעם
און געפינען פאַרשידענע חסרונות — איד וועל פּראַוואַן כאַפּן
די פּיש פאַר די נעץ (אין אַ פאַרוואָרט צו אַ משלים=בוך
איז ניט שלעכט צו ניצן אַ משל).
די אויסריידן, מיר צו געפינען אַ פאַרוואָרף, זענען פאַרשי=
דענע סאָרטן — איד ריזיקיר זיי דאָ אויסצורעכענען אַליין —
בכלל : די משלים=פאַרם צו „אַלט=במלניש“ און גלייכציי=
טיק צו „וועלטלעך=מאָדערן“; צו „נאָיוו“ (דערמיט וואָס מען
זעט אַרויס פאַרויס דעם נמשל — ווי דער פּראַנצווין זאָגט :
„גענייט מיט ווייסן פאַרעם“); ניט גענוג „שטיינבאַרגיש“,

„אָן גראַמען“, „ניט גענוג סימעטריש“, „געדראַשענע מע-
מעס“ א.א.

ווי איד פראוון אויפמערקזאַם מאַכן, אַז קודם דאָס מין
שאַפן, וואָס מען רופט „משלים“, איז אַ ספעציפיש יידישער
אופן פון ליטעראַטור שוין פון לאַנג אָן; איד מיין, אַז אין
דער משלים-וועלט, טראַץ זייערע עוזאַפּס, קרילאָווס און לאַ-
פּאַנטענס, קומט אונדז דער אויבן-אַן סיי לויט דער עלטער
און סיי לויט דער צאָל טעמעס — אָנהייבנדיק פון שלמה
המלך, די נביאים און ביז די אויסטייטשערס פון די הייליקע
ספרים, מיט די משלי יעקב'ס, נחלת צבי און משלי ישורון —
שוין ניט רעדנדיק פון די מגידים און די מאָדערנע פּאַבליסטן
— אונדזער יידישקייט איז פול מיט משלים ווי אַ מיגרוים
מיט קערן: אונדזערס אַ פּאַלקסמענטש, אַ פּראָסטע יידענע
ביים טייטש-חומש פאַרשטייט צום בעסטן בררר המשל. פון
מיין זייט פלעג איד זיך מחיה זיין ביי מיין מאַמענס און באַ-
כעשים (האַבן זאָלן זיי אַ ליכטיקן גן-עדן!) אוצר משלים
אפילו אין אַ פּראָסטן מחזור — וואָרעם קיין שום משל האָט
ניט דעם טעם פון אַ יידישן משל, אין דער פּראָסטער יידישער
אויסשפראַך פון אַמאָליקן קרוין-פּוילן (האַט ניט קיין פאַראיבל
אויף מיר, ליטוואַקעס, גאַליציאַנער און אַנדערע רומענער-
בעסאַראַבער...). דעריבער האָב איד געפראווט מיינע משלים
וואָס ווייניקער צו „ליטעראַריזירן“, וואָס ווייניקער „אָנהענ-
גען גראַמען“ און מאַכן זיי ניט פורים-שפילעריש און ניט
ברחניש-טעאַטראַל.

(וואָס איד וואַרף פאַר דעם זשעניאַלן לאַ פּאַנטען: זיינע
מייסטער-משלים צווינגען, זיי צו דעקלאַמירן — אוממעגלעך
זיי צו לעזן גוט-ברודעריש, געמיטלעך...).

„אַלמאָדיש!“ — איך וויל דווקא זיך אַ טובל טאָן אין דער אַמאָליקער בטלנישקייט! דער היינטיקער דור אונדזערער מיט זיין פראַקטישקייט אין זיין „קאָנגרעטן מאַטעריאַליזם“ דערגייט מיר שוין איבערן קאָפּ; ס'וואָלט גוט געווען, אַז די קינדער וואָס לערנען זיך יידיש, זאָלן פּרוּאוּן דערקענען דאָס אידעאַלע בטלנישקייט פון האָבן עפעס אַזוינס, פאַר וואָס ס'זאָל זיך לוינען צו לעבן און וואָס אונדזערע עלטערן — טראַץ זייער אַרעמקייט און גויט — האָבן אַזוי טריי אָפּגעהויבן דורכן אופן דענקען און דורך דער שפּראַך. וואָלט איך דעריבער געוואָלט זיך אָנשטעפען אָן אַמאָליקן יידישקייט וואָס האָט טראַץ אַלע גענאַטיווע זייטן געהאַט דאָך אַ פּאָזיטיוון חוש פאַר געזונטן יידישן קיום.

גייט דאָך אָבער די וועלט פאַרויס און אַן אַמאָליק חדר-יינגל איז דאָך ניט קיין היינטיקער גימנאַזיסט, און ס'אַמאָליקע יידישע לעבן איז דאָך פאַרט געווען צו פיל אָפּגעזונדערט. האָב איך געפרוּאוּט אַריינברענגען אַ ביסל וועלטלעכן מאָדער-ניזם סיי אין געוויסע פאַרמען און סיי אין געוויסן אינהאַלט, ס'זאָל זיך שאַפן אַן אייגנעווייטלעכס „אַלט-גייט“. איך מיין, אַז דער כּוח פון אונדזער יידישן פּאָלק — איך זאָג בפּירוּש פון יידישן פּאָלק, דאָס הייסט פון יידן וואָס לעבן זיך אויס אויף יידיש — (איך קען ניט און וויל ניט קענען אַנדערע, אויב זיי פירן זיך שאַוויניסטיש) — איז אַזוי שטאַרק, אַז טראַץ אַלץ און אַלעמען וועט אין דער גייער געשאַפּענער סיטואַציע, אין וועלכער עס איז אַריינגעשליידערט געוואָרן, זיך שאַפן אַ גייער אופן פון יידישקייט: פאַרבונדן מיטן אַמאָל וועט די גייע קעגנוואַרט בילדן גייע אויסדרוק-פאַרמען —

עם וועט זיך אויפֿוועקן דער באַוואוסטזיין ביי דער יוגנט פון זייער שיינער אייגנאַרטיקייט, זיך אויפֿוועקן דער שמאַלץ פון זייער יידישן בייטראַג צו דער גרויסער פאַרשידנקייט פון דער וועלט און מען וועט דערזען, אַז ניט אַזוי לייכט גייט אונטער אַ טויזנט־יעריקע קולטור. דעמאָלט וועלן די נשמות פון אונדזערע אומגעקומענע עלטערן, שוועסטער און ברידער בלייבן רואיק — דאָס, פאַר וואָס זיי זענען אומגעקומען, איז ניט געבליבן אָן אַ סימן אויף דער וועלט. דער חוב פון יעדן ערלעכן ייד איז דאָס צו געדענקען.

האַט ניט קיין פאַראיבֿל, וואָס כ'האַב זיך פאַמעטיש פאַר־גאַלפּירט — צוריק צו דער זאך.

האַב איר עס טאַקע געזוכט צו מאַכן אין מיינע זאַמלונגען פון משלים אַז אַמאָלגאַם פון פשוטער יידישקייט און דאָס וואָס די משכילים אַ מאָל פלעגן רופן וועלטלעכקייט. דאָס בוך איז ניט געשאַפן געוואָרן סתם אַזוי — דער מחבר האָט כסדר אין זינען געהאַט יידישע קינדער — דאָס ערשמע טרעפּל פון דער נייער לייטער : אינהאַלט, ריטם, שפראַך זענען צוגויפגענומען ניט סתם אַזוי. עס איז געמאַכט, ווי דער פראַנצויז זאָגט : avec préméditation — באַרעכנטער־הייט — און אויב עפעס טויג דאָ ניט, קומען אים שמיץ; אָבער עס האַלט נאָך ניט דערביי... ער האָט אָנגעגרייט אַרגו־מענטן זיך צו פאַרטיידיקן און אפילו אָנצוגרייפן : דער מחבר איז אַ פאַרשוין מיט ציין און געגל, אָבער בטבע אַ „גאַלדן האַרץ“ און גרייט צו טאָן גוטס יעדן איינעם בכלל; אויב אָבער עס האַנדלט זיך וועגן דער טובה פון יידיש — דאָ איז ער גרייט אויף אַלעמען — אַזאַ שוואַכקייט ביי אים, רחמנא־לצלן...

נאָר אַ וואָרט וועגן גראַמען: „איינפאַכע און אָפּגעניצטע“ אָדער „נייע געקוינצלטע“ — איד בין קעגן אויפגעצוואונגענעם גראַמען־פּרינציפּ. פון צייט צו צייט צובאַמקען מיט דער פּוּק און דער מעשענער טאַץ — איז מהיכא תיתה; אָבער אויס־מעסטן אַ מאַרש מוזיק מיט ביס־באַם, פּונקט אויפן טראַף — געפּעלט עס מיר גיט. קומט עס אַליין אַ מאָל נאַטירלעכער־הייט — אין גוט; ווען גיט דאַרף מען גיט! מיר דאַכט זיך, אַז אין פּאָעזיע מוז זיך אַנזען אויף אַ מייל אַ צוגעהאַרעווע־טער גראַם.

וועגן דער נאַיווער אויפפאַסונג און דערצײלונגסאַרט אָדער פון דעם שוין „באַקאַנטן“ נוסח פון משלים בכלל און מיינע בפרט — האַלט איד עס גיט פאַר קיין פעלער; אַלע פּאָלקס־לידער באַהאַנדלען אין תּוֹד גענומען די זעלבע טעמעס און עס מאַכט גיט; דער אופן פון זינגען איז אָפט וויכטיקער ווי ס'געזונגענע. דאָס זעלבע קען געזאָגט ווערן אין שייכות מיט דער נאַנצער וועלט־ליטעראַטור. האָט עמעז גיט געזאָגט, אַז אַלע טעאַטער־טעמעס זענען באַגרענעצט אין אַ צאָל פון אַן ערך 32 — און ווי מען זאָל זיך גיט דרייען, קומט מען שטענדיק אַרויף אויף אַ באַקאַנטער סיטואַציע? און דאָס גאַנצע לעבן איז דען גיט אַן אייביקע איבערהורונג?

און אַצינד גענוג דרשות וועגן שטראַדל — זאָל מען דער־לאַנגען דעם שטראַדל גופּה — דאָס מיינ איד מיינע משלים. געניסט געזונטערהייט און זאָל אייך וואויל באַקומען!

דער ווארעם אין בריין

ל יגט א ווארעם אינעם בריין
און טראכט: „ווי זיס איז ס'לעבן!
כ'דאנק דיר, גאט! האסטו ס'בעסטע מיר געגעבן!
קען נאך בעסערס פון מיין וואוילמאג זיין?“
און אים קומט באַלד אויפן זינען:
אזא גליק ווי אים איז יעדן ניט באשערט:
האט ער ניט א מאַל פון עמעצן געהערט,
אז אין האַניק לעבן נעבעך בינען? ...

דער איידעלער חזיר

א חזיר — דורך א צופאל אין א גרויסער שטאט פארטראָגן —
האַט אָפגעלעבט דאָרט אַ פּאַר יאָר
ביי אַ קונצנמאַכער אין אַ צירק,
אויסגעלערנט זיך גרויסשטעטישע מאַניערן,
און אויסגעברשטלט, אויסגעצוואַנגן, צוגעפּוצט
קומט ער איין מאל צריק אין דאָרף.
(ווייזט אויס, דעם עולם האָט דער חזיר זיך דערעסן
און מ'האַט אים אָפגעשיקט אַהיים.)
אַז אונדזער חזיר איז אַריין אין פּויערס הויף,
האַט ער דעליקאַט די נאָז פאַרריסן,
באַטראַכט די אַנדערע חזירים, זיין משפּחה,
וואָס האָבן גאַנץ געשמאַק געכריוקעט און געשנאָרכט,
געוואַלגערט זיך אין בלאַמע און געזוכט אין מיסט פּרנסה.

„ווי קענט איר לעבן אין אזא מין שמוץ
 און פרעסן אזא חזירי? —
 מיין גאט, ס'איז שרעקלעך
 און ניט היגיעניש!
 — הא? — טוט אים א פרעג א חזיר
 (זיינס א פעטער, אויסגעפאשעט, מיט פארשמאלצטע אויגן) —
 וואס שטייסטו ווי א גולם, בלייבער יונגעראן?
 נעם דיך צו דער ארבעט ליימיש:
 אט איז א קופע מיסט — דו גיב א זוך דערינען!
 דערווארעם דיר די ביינער!
 קום צו זיך און ווער א לייט!
 — א קופע מיסט?
 פע — עם שטינקט!
 איך קען עם ניט פארטראגן!“

און ער שטעלט זיך ביי דעם פלויט און פאסט...
א טאג און צוויי און דריי.
פון תענית און פון עגמת-נפש ווערט ער דאר און מאַגער.
דער באַלעבאַס — ער זעט דעם נייעם גאַסט :
„מסתמא עפעס אַ חולאת —
ער קען נאָך פּגרוּן!“
ניט לאַנג געמראַכט —
און אונדזער פיינשמעקער איז באַלד געקוילעט.
ביסטו אַ חזיר — זיי אַ חזיר ווי מען דאַרף!

דער פוקס אין הינערשטייג

א פוקס, נאך לאנגן נישטערן און זוכן,
האט זיך אין הינערשטייג אריינבאקומען
און מיט א צוקערשטייכל אויפן פיסקל
רופט ער אויפן קול, דאך שמיל גענוג,
מען זאל חלילה אים אין דרויסן ניט דערהערן:
„א גוט מארגן אייך, קאקאטקעס, הינער מיינע,
און דיר אויך, האן, מענאר פון הויף!
וואס? איר זיצט נאך אויבן דארט און דרימלט?
איר פעדערט זיך ניט אויפצונעמען, ווי עס פאסט,
מיד, אייער בעסטן פריינד, דעם ליבן גאסט?
פונקט גיי איך דא פארביי און מראכט:
אט וועט מען זען, וואס ס'טוט און מאכט
די הינערשטייג מיט אלע גוטע שכנים.
שוין אזוי לאנג מען זעט ניט קיינעם
און דערצו איז דאך א יום-טוב היינט!...“

די הינער קענען פוקסנרייד
 און ווייסן, ווי דאס צאלט זיך.
 — „גוט יום-טוב ווינטשן!“ — ווי ער לאזט זיך הערן
 מיט זיין טארטוף-פנימל דעם פרומען!
 דאכט זיך, מיט דיין בלויון קומען
 קען דער טאג א תשעה-באב אונדז ווערן;
 מיר קענען גוט די שטיק!...“
 און באלד
 ווערט אין הינערשלאַק אַזא געוואַלד,
 אַז דער הונט פארשמויט, אַז עפעס איז ניט גלאַטיק;
 ער עפנט אויף אַן אויג,
 טוט אַ ביל — נאָר איידער וואָס און ווען,
 איז יענער אויס די צייט,
 מראַכטנדיק מסתם, אַז הינער זענען שלעכט דערצויגן.

די אויפגעקומענע קרא

א קרא האט זיך ארויפגעארבעט גאנץ נישקשה;
די לעצטע יארן האט דער טויט קיין רגע ניט גערוט,
פרנסה צוגעשמעלט מיט פולע הענט,
מתים און פגרים צו דער זעט —
אונדזער קרא האט גאר אן אנדער הויט באקומען:
אויסגערוט און פעט —
זי שלעפט זיך ניט ארום מער דאר און מאגער
זוכן גאנצע טעג א פוילן ביסן;
די נעסט איז אויפגעריכט און ווארעם
און באזארגט מיט אל דאס גוטס.
און ווי עס פאסט א דאמע אין איר גראד,
פוצט זי זיך די נעגל, שנעבלט זיך קאקעטיש —
זי איז ניט מער פארשווארצט.
א צרה איז גאר מיטן קול:

טראַץ אלע קאמפלימענטן פונעם פוקס
 ווייסט זי, אז עס איז ניט „דאָס“!
 אַוונטצייט, פאַרזאַמלט אויף די ביימער,
 הערט מען אַפט דעם סאַלאַוויי —
 אַט דאָס הייסט געקענט!
 און זיי? — רק מען שרייט און רק מען פאַכעט:
 „קראַ!“ און „קראַ!“ און „קראַ!“
 „אַ חרפה און אַ שאַנד
 פאַר מיין באַשטאַנד!
 איך — אזא פיינע דאַמע! ס'איז ניט ווי אַ מאַל —
 היינט קען איך מיר דערלויבן בילדן מיין וואַקאַל!“ —
 לאַזט זי זיך אַוועק אין פויגלשן קאַנסערוואַטאָריע.
 „דאָ“ — זאָגט זי,
 „ווערט געלערנט זינגען?
 גרויסע קענערס, זאָגט מען, זענען דאָ ביי אייך
 און ניט איין באַרימטער פויגל
 האָט אייך צו פאַרדאַנקען זיין קאַריערע.
 מוזיק איז מיין נשמה: איך בין אַ מעלאָמאַן!
 איך בין אויך רייך — איך קען באַצאַלן!“ —

א רייכער תלמיד איז א פעטער ביסן!
 פראפעסארן פונעם פאך
 טוען זיך א נעם צו אונדזער מצליבראן:
 טעאריע — דיקציע — און סאלפעזש —
 פראקטיק — גאמעס — און קאלאראטור...
 צאפ וואסער פון דער הוילער וואנט!
 פרוואו היינט, פרוואו מארגן,
 גיי מיט איר געלאסן אות באות,
 ווייז איר נאָמן קליין און גרויס —
 זי קרעקט זיך, כאַרכלט און ווערט שיר דערוואָרגן:
 מיט „קראַ“ הייבט אַלץ זיך אָן,
 מיט „קראַ“ לאַזט אַלץ זיך אויס!
 די פראפעסארן שוויצן: שלעכט!
 און דאָ קומען שנעקעס פייגעלעך דאָרט ליאָדע
 און זינגען אַ מחיה! — „עס קומט אוודאי
 ניט פון שנאָבל, נאָר פון האַלדז!“
 „אפשר מאַסאָזש? —
 אפשר אולטראַ-וויאָלעט שטראַלן?“ —
 א טויטן באַנקעס!...

„אפשר לויזע אייער ? —
אפשר ווייסן קעז ?“...
און אן עקספערט זאגט : „ס'איז אומזיסט, מאדאם!
צו זינגען מוז מען האבן איינס : א שטימע;
און עפעס נאך : טאלאנט...“
אונדזער קרא ווערט אַנגעצונדן :
„דאָס איז אייער קונסט ?
דאָס הייסט ביי אייך געלערנט זינגען ?
שטימע נאָ דיר גאָר ! טאלאנט ! — און געלט איז ווייניק ?
„שווינדלערס!“ — קלאַפּט זי מיט דער טיר,
פליט אַהיים און שעלט מיט טויטע קללות.

דער שעפּס און די צוויי וועלף

צוויי רוצחים וועלף דערשנאַפּט האָבן אַ שעפּס
און אים אין טיפּן וואַלד פאַרשלעפּט.
דאָ שאַרפּט זיך איינער שוין די ציין,
ווייל אים טאַקע באַלד דעם גאַרגל איבערבײסן —
דער צווייטער רופּט:
„העי! שטיי נאָר, שטיי!
וואָס עפּעס דיר דעם כבוד?
איך האָב דאָך די סטאַדע אויסגעפונען! —
— און ווער פאַרנאַרט אים אין אַ זייט?
— און ווער פאַרטריבן אַלע הינט
און דעם פאַסטוּך גוט צעביסן?“
אַהער, אַהין — עס גייט אַוועק אַ גאַנג מיט אַ מחלוקת.
„ווייסטו וואָס? — רופּט זיך אַן איין וואַלף;
לאַמיר פּרעגן ביי דעם שעפּס:
ווי ער וועט פּסקענען, וועט זיין געפּסקנט!“

דער שעפס הערט נעבעך ביידע אויס
און פון שרעק איז ער כמעט געשמאָרבן.
מיט אימה זיפצט ער אין דער שמיל:
„וואָס איז מיר די נפקא-מינא,
צי דער האַט רעכט, צי יענער רעכט —
מיר איז שלעכט!
איך וועל שוין פון דעם עסק סיי ווי סיי אַרויס אַ טויטער.
„דער אמת איז מיר טייער — רופט ער אויס, געטראַכט אַ ווילע;
איך ווייס מיר איינס:
אַן גערעכטיקייט איז ניט כדאי צו לעבן.
ווילט איר זיין געפסקנט לויטן דין,
מוז איך וויסן אַקוראַט,
ווי אַזוי די זאַך איז פונקט דערגאַנגען.
פירט מיך צריק צו יענעם אַרט
און ווייזט מיר, ווי אַזוי עס האַט פאַסירט גענוי.“

דער אויפטו איז די וועלף געפעלן —
צו דער סטאדע לויפן אלע אינעם פעלד.
דאָ נעמט איין וואָלף באַווייזן, ווי אזוי
ער האָט זיך פאַרגנבעט שטילערהייט,
און דער צווייטער קוקט אים נאָך,
ער זאָל הלילה גאַרניט איבערטרייבן.
אונדזער שעפּס איז ניט קיין נאַר,
און איידער וואָס און ווען,
איז ער אויס די צייט —
און הונגעריק, גענאַרט,
לאָזן ביידע וועלף פאַרשעמט זיך צריק אין וואַלד.

די מויז זידלט דעם לייב

ואָס זע איך? חידוש! כ'הער און שמוין
און גלייב ניט מיינע חושים — ערנוואַרט! —
דו, מויז, ביסט דאָך ניט נאַריש —
שמעלסטו זיך, אַ פיצלס, אַט אַזוי אַוועק,
קליין, נעבעכדיק און שוואַך,
(וואָס אמת — ניט צו ווייט פון מויזנלאַך!)
און מיט חוצפה (אויב שוין ניט אַן שרעק!)
זידלסטו דעם לייב!
מיט דער שטאַלצער גריווע אויפן קאַפּ
דרימלט יענער, זשמורעט מיט אַן אויג,
לעקט אַ לאַפע, נעגלדיק און זיכער,
טוט ניט אַכטונג אויף דיין פישטשענדיקער שפראַך
און מסתמא טראַכט
פון לעמפערט, וואָס צעריסן האָט ער אין דער לעצטער שלאַכט.

מיינסטו טאקע איבערשרעקן אים, דעם האָר ?
אָדער מאַכסטו סתם זיך בלויז צו נאָר ?
— איך ווייס, מיין טייערע, איך ווייס :
דאָס זידלען מיינס האָט ניט די מינדסטע ווערמ;
נאָר ווען דו קענסט מיין אָנזען צווישן מיין,
קוים האָבן זיי נאָר בלויז געהערט,
אז איך מווי האָב אים דעם לייב געזידלט !”

דעם מלכס פערד און דעם שמאמע-קלייבערס שקאפע

צום שמאמע-קלייבערס שקאפע
רופט זיך אן דעם מלכס פערד:
„מאך א ווארע, שלעפער! זע נאָר, ווער עס קומט!
קענסט נאָך ניט מיינ יחוס?
זע נאָר עפעס, ווי איך בין געפוצט: אין גאָלד און זילבער!
היינט — די גאָלדענע קארעמע וואָס איך פיר!
די לייטשן — לעדער, פיינ געהאַפּטן!
און ערשט די בייטש פון פיינעם זייד!
די ווייסע הענטשקעס פונעם קומשער! —
רוק זיך, קבצן! דרך-ארץ!“
רוקט זיך אָפּ די אַלטע שקאפע —
און טראַכט:
„גיי האָב צו טאָן מיט יונגע שקצים!
א פערדישער בעל-גאווה!
וואָס איז דען די נפקא-מינא:

שלעפן גאלדענע קארעמעס
צי א וואַגן מיסמ? זיין געשמיסן פון א ביימש מיט זייד,
צי פון א דארער רומ? א פערד איז סיי ווי סיי א פערד,
א יאָך איז אלע מאָל א יאָך!
אז אַך און וויי צו אונדזער ביידנס מול:
יונגערהייט א פריניץ —
שפעטער שלעפסמו וועמען ס'זאל ניט זיין!
אין דער יאָמקע, אויפן קלאַץ
ענדיקט זיך די פערדישע קאריערע —
מיינע פונקט ווי דיינע!"

דער הענערשער געדאנק אין איי

א הענערשער געדאנק ליגט אינעם געלכל פון אן איי
און טרוימט:
„באלד עפנט זיך מיין תפיסה.
גוט דערווארעמט,
אויסגעפיקט — באלד קום איך אויף דער וועלט;
כ'טרייסל אויס די ביינדלעך
און נעם זיך וואקסן אויף דער שנעל.
ווי לאנג איז נייטיק דען זיך אויסצופעדערן מיט אלע פארבן?
שטאלץ און אפגעגילדעט מיר דעם עק,
א רוימן גוידער מיט א רויטער קאם,
א בלינצל מיטן אויג, א טרייסל מיט די פליגל —
און איך דערלאנג א קריי — קוקעריקו!
עס שמט אין גאנצן הויף!
הינער קומען אן פון אלע זייטן,
שארן זיך צו מיר; איך פיק מיר קערן,
בין זיי אויך מכבד און עס גייט א גאנג!

כ'האָב דעם גרעסמן האַרעם...
נאָך מיון בלויון בליק
ווערן אַלע די כפרה;
כ'בין דער האַר און איך באַפעל —
שאַנטעקלער איז הוּזק קעגן מיר!
אַזוי טראַכט
דער הענערשער געדאַנק אין איי.
פּלוצלינג — באַץ!
וואָס איז געשען?
עס פּלאַצט די וועלט!
מיט לייב און לעבן
פּאַלט דאָס איי אין הייסער פּוטער
און פּרעגלט זיך אויף דער פּאַמעלנע —
און דער חלום פּונעם האַן
ווערט אין אַן איי-פּרעגלעכין פּאַרוואַנדלט.

דעם בעזעמס טרוים

א בעזעס האָט געהלומט זיך אַ טרוים,
אַז געוואָרן איז ער גאָר אַ פּאַלמעכויס :
שטאַלין און שלאַנק,
צווישן פּאַלמען, לאַרבער און מימאָזן,
אייביק גרין,
מיט צווייגן-פעכערס אַלין באַקרוינט —
און צוגעוואוינט צו דעם געדאַנק,
אַז מעגלעך קענען זיין פון אַזאַ מין
מעטאַמאָרפּאָזן
אין חלומות-לאַנד ווי איבעראַל —
געוואָרן איז דאָס אַלין ביי אים נאַרמאַל;
ניט געדאַכט זיך, ניט געמיינט.
אויפגעכאַפט האָט ער זיך אינעם קערערס האַנט.
פאַרגעסן, אַז זיין פּאַלמע-פּראַכט איז נאָר אַ טרוים געווען,
האַט ער זיין בעזעס-זווירקלעכקייט דערזען
און געוויינט מיט בעזעס-טרערן :
„אַ בעזעס פון אַ פּאַלמע זאָל גאָר ווערן!“

דער לאַעלונבמדיקער חזיר

אוי ליבע פריינד! אוי ליבע פריינד! —
קרעכצט אַ חזיר;
איך בין פאַרביי! פאַרבראַכט
מישמינים געזאַנט אַ נאַכט
אין סאַפּען, דרייען זיך פון זייט אויף זייט!
איר האָט געהערט מיין כרוקען-זיפּצן אין דער פינצטער?
דאָס שמאַלין, צעגאַסן אינעם לייב,
האַט שוין באַלד דאָס האַרץ דערגרייכט!
אוי, טאַפּ איך אַ וואַנט,
קינדער מיינע! און עס דויערט שוין פון לאַנג.
כאַמיש וואַלגער זיך אין בלאַטעס
(אַ רפואה ביי חזירים נאָך פון עלטער-באַבעס)
צי קיי עפעס זיך צו דערכאַפּן —
עס העלפט ניט! — נאָר מען ליידט יסורים!
קוים מען שלעפט די פיס...“
און אַ ציג איראַניש שאַקלט מיטן בערדל:
„תמיד איז עס שוין אזוי:
חזירים פעטע קרענקען נעבעד
און דאַרע ציגן גייען פון דער וועלט!“

ביים שוחט

ל יגן עופות נעבעך אויף דער ערה,
צעשויבערמע,
געקוילעמע,
געפליקמע,
און גייען אויס אין בלומ.
דער כאַרכלט —
רופט צו הילף מיט ווילדע קולות;
דער וואַרפט זיך אין דער גמיסה האַלב אַ טוימער
און יענער שעלט מיט טוימע קללות
סיי דעם שוחט מיטן פרומען פנים,
סיי דעם חלק מיטן שאַרפן גלאַנץ,
סיי די גאַנצע וועלט מיט איר געמיינעם יושר.
דערנעבן ליגט אַ הון און וויינט: „ניט אויסגעזעסן
דאַס געזינטל אייער! דאָ איז זומער —
אַלע מיסטן גראַיען מיט אַ האַב און גוטס;
ניט דערלעכט אַזא מיין נחת.“

„און דו? — וואָס קלאַגסטו נעבעך?
 פרעגט אָן אינדיק
 (שוין געפענמעט, וואַרט און צאָפּלמ);
 אַזאָ הענדל גאַר אַ קינד!
 באַוויינסט דיין לעבן, צי די יונגע הינדלעך,
 די קאַקאַטקעס?
 און אפשר גאַר,
 וואָס ניט דערלעבט
 אויסצולערנען זיך דעם רעכטן קריי?
 — ניט דאָס באַוויינט עס —
 רופּט זיך אָן מיט לעצטע כּוחות אַ ווייסער גאַנער;
 אים דאַכט זיך,
 אַז געשאַכטן האָט מען אים גאַר אָן אַ ברכה!“

דער העכט און די מויז

א העכט — דער אייביק הונגעריקער פרעסער —
האַט אַ פּרימאַרגן נעבן ברעג דערזען
אַ מויז וואָס איז געקומען טרינקען צו דעם טייך:
„אַט איז אַ מאַכל, וואָס וועט ענדערן מיין מעניו!“
און פון זיין אַפּעטיט פאַרפירט
טוט ער גלייך אַ וואָרף זיך. מיט אַ בים
פאַקט ער אונדזער מויז און פאַלט דאָן אויפן זאַמד.
יענע קוויטשעט, לאַזט אַ פּיצל פעל, אַנטלויפט,
מאַכט אַ געוואַלד:
„וואָס הייסט? אַזוינס, אַזעלעכס זאַל געשען? און וואו איז יושר?
וואו איז איינגעשטעלטע אַרדנונג?
האַט ווער אַזוינס געהערט?
אַ העכט זאַל נערן זיך מיט פיש זיינס גלייכן —
ריכטיק! — אַבער כאַפן מייז?“
פון דער מויזס געוואַלדן ווערט אַ גאַנץ גערודער.
מען נעמט דעם העכט
און מען שלעפט אים תיכף צום געריכט.

דער סינדיקאט פון קעץ שמעלט זיך אלס ציוויל-מאָנער.
דער לייב אליין וויל פרעזידירן,
פראַקטוראַר וועט זיין די שלאַנג.
זי צעוויקלט זיך אין אַרגומענטן —
קיינער קען ביי איר קיין חסד נישט געפינען.
דער פאַרטיידיקער — דער פוקס, פאַרשטייט זיך —
איז פאַרויס מסכים מיטן טריבונאַל;
ער בעט נאָר : מילדערן די שמראַף.
דער לייב באַטראַכט דעם העכט
און שאַקלט מיט זיין שמרענגער גריווע :
„וועלטן היינטיקע!“ —
סוף כל סוף ווערט פאַרגעליינט דער אורטייל :
„פאַר זאָ פאַרברעכן קומט
טויטשמראַף!“ — און עס ווערט באַפוילן :
תיכף זאָל מען נעמען אים, דעם העכט,
און דערטרינקען אָן רחמנות !

האלב פארחלשט שווייגט דער אַנגעקלאַגטער
און זיין אַדוואַקאַט פאַרנייגט זיך מיט:
„הויכער טריבונאַל,
דיין ווילן זאַל געשען!
כאַטש טרויעריק דער אורטייל — אַבער דאָך:
געזעץ מוז זיין געזעץ!“

דער עולם איז צופרידן
און דער העכט ניט ווייניקער פון זיי.

מאלפעס

כאכאכא! — א מאלפע האָט צעלאַכט זיך;
מיין טייערע, ווי עקלדיק דו ביסט!
דיין פרצוף! — נעם אַ שפיגל און באַטראַכט זיך!
זע נאָר, ווי צעקרימט, ווי איינגעריסט!
מיין ערנוואַרט! איך וואַלט פון חרפה זיך באַגראַכן,
ווען איך זאָל אַזאָ פנים האָבן!“ —
איר שכנמע, די מאלפע, האָט פאַרשעמט זיך.
אַ בער, וואָס האַרכט עס, נעמט זיך אָן פאַר איר:
„איידער זי, דיין שוועסטער, צו דעם שפיגל נעמט זיך,
טו ליבערשט נאָר אַ קוק אַליין אויף דיר —
וועסטו כלעבן וויסן, אַ מערכה
צו חוזקן פון אייגענער משפּחה.“

דער וואלף ביי דער שטאל

פאַרגנבעט זיך אַ וואַלף ביז צו דער שטאַל
און דורך אַ לעכל פון אַ ברעט רופט ער זיך אָן:
„שעפּסל קרוין,
קום, מיין פריינד! איך וויל דיר עפעס זאָגן!“
דער שעפּס פאַרוואונדערט טראַכט זיך:
„פון ווען אָן
פירן וועלף מיט שעפּסן אַ געשפרעך? און מעשה פריינד גאַר?“ —
גאַר אַזוי ווי ס'איז די שטאַל פאַרמאַכט — וואָס קען ער ריזיקירן?
„וואָס קענסטו מיר פאַרציילן,
„חבר“ וואַלף?
דיינע רייד אונדז זענען שוין באַקאַנט פון לאַנג!
— ניין, פריינד! דו שטויסט זיך גאַרנישט אָן:
עס איז אַ נייע צייט — די אַלטע שינאה צווישן אונדז
איז שוין אַלטמאַדיש.

איז עס אונדזער שולד,
 וואָס מ'האַט אונדז וועלף געלערנט ממיתן און מאַרדן?
 וואָס מ'האַט פון קינדווייז אָן אונדז צוגעוואוינט צום רויען פלייש?
 היינט האָט די וויסנשאַפט באַוויזן,
 אַז פלייש איז גיפט פאַר אַרגאַניזמען.
 מיר יונגע וועלף פאַרשמייען די נאַטור:
 מיר זענען שוין וועגעטאַריאַנער!
 אַ פיצל גראַז דערקוויקט דאָס האַרץ מיט וויטאַמינען!
 און בלוט? — עס איבלט!
 רעד מיר פון אַ קלאַרן קוואַל!
 און בכלל:
 וואָס איז עס פאַר אַ פלאַן צו מאַרדן?
 איך און דו —
 זענען מיר ניט אַלע דען גאַטס קינדער?

טויג עס דען
 צו פירן טאָג און נאַכט מלחמה,
 רייסן זיך ווי ליאָדע קעץ מיט מייז?
 אַט קום איך טאַקע ברענגען דיר אַ גרום
 פון אונדזער וועלפישן סענאַט —
 דו קום מיט אונדז!
 מיר שרייבן אונטער אַ פאַפיר,
 אַז אייביק איז אַ פרידן אָפגעשלאָסן —
 בלוט גענוג געגאַסן!
 ניט אמת, ליבער פריינד?
 „אַ פיצל גראָז“? —
 „אַ קלאָרער קוואַל“? —
 „ליבשאַפט“? —
 „מער ניט מאַרדן“? —
 אויפן שעפסן-שכל לאַזט זיך עס ניט לייגן!

„די רייד דיינע, וואָס אמת, זענען פיין און גוט —
נאָר ווען זיי קומען פון אַ וואַלפן-פּיסק ווי דיינער,
קענען זיי קיין שעפּס ניט איבערצייגן!
מיר קענען שוין די חברשאַפּט פון וועלף!“
און לאַזנדיק דעם נייעם פריינד,
טוט ער אַ וואונק צום הונט —
נאָר אונדזער וואַלף,
ניכטער נאָך אַ לאנגן תענית,
איז באַלד אויס די צייט.

דער פודל

ווי

געפעלט אייך עפעס היינט מיין טואַלעט?
מיין האַלטונג, קליידונג און די מאַניערן מיינע? —
רופט זיך אַן אַ פודל פֿיין געשוירן,
מיט אַ רויטער שלייף פאַרבונדן אויפן האַלדן,
זיך שמעלנדיק אויף ביידע פֿיס פון הינטן
און פאַרזשמורענדיק די פֿייכמע שוואַרצע אויגן.
„וואָס זאָגט איר צו דעם פֿיפערנאַטער?
אַהער, חברים, טוט אַ קוק אויף אַ קאַטאַוועס,
ווי אַ קלב האָט זיך אויסגעטראָיעט!
ווי געפעלט אייך דער פאַרשוין?“
קומען אַן חברים הינט פון יאַטקעס, פֿיין באַלעקט זיך,
פון היף, פון פאַסטמוכער, פון גאַס און דאָרף,
און שמעלן זיך אַרום באַטראַכטן נייגעריק דעם לץ:
דער עק ראַזירט, מיט אַ פעמפֿיק אויפן שפּיץ;
גלאַזטיק ס'לייב, אַ גריווע ווי אַ לייבס,
און אויף יעדן פֿוס אַ רינג פון לאַנגע האָר —
אַ פֿודרירטער פראַנט — געקעמט און זויבער. —

און א מאַפּס אן אַלמער מיט אַ בייזער טוט אַ ברום :
„גיי, קונצנמאכער, אין דיין צירק!
גיי שלאָפן אויף דיין קישעלע פון סאַמעט,
לעקן ס'טעצעלע מיט מילך! — אַ חרפה!
האַסט דעם צלם הונט פאַרשעמט!
זיכער בין איך,
אַז בילן בילסטו אויך שוין מיט אַ מאַדנע קול
און ציין האַסטו מסתמא ווייכע שוין ווי פוטער.
מיר שליסן אויס דיך פון דער הינמישער משפחה!
גיי אין דיין סאַלאַן און מאַך שוין פליטה!
דען זעענדיק אַזאַ פאַרשוין ווי דו,
גלוסט זיך בייסן!
ביסט אַ הונט פאַר מענטשן,
ניט אַ הונט פאַר הינט.
מאָך פים!“
און יענער איז אַוועק,
אַראָפּגעלאָזט דעם עק
און באַגלייט פון אַלע הינטס געלעכטער.

דער חלום פון א בלום

שוועכט א זויס אויף פליגל פונעם ווינט
און טראכט זיך :
„זאל מיין נייע היים
מיר זיין די שווארצע ערד!
באהיט מיך, גאט, פון הארטן פעלדז
און פון דער פייכטער שויס פון וואסער!
איך טראג פארבארגן אין מיין קליינמשיק לייב
דעם חלום פון א ווילדער בלום;
זי האט אין ווייטן פעלד געבליט,
פון קיינעם קיין מאל ניט באוואונדערט.
און זי איז שיין געווען! מיין גאט!“
ער טרוימט: „א גאנצן זומער
בליען זאל איך, שיין ווי זי,
צווישן מענטשן דאך!
וואס קען א זומערפייגעלע, א בין מישמיינס געזאגט
פארשטיין אין פראכט פון בליען?“
און גאט דערהערט די תפילה:

דער ווינט, געטריי, מיט לייכטע הענט
ליינט אים אויף א בייט אין גארטן,
דער זויס, דערפילט די גוטע ערד,
נעמט תיכף שפראַצן; נערט זיך, וואַרצלט,
איילט זיך טאַג און נאַכט; די זון, דער רעגן העלפן צו —
און א פרימאַרגן איז דער טרוים דערפילט:
א בלוס צעבליט זיך;
כאַטש דאַרפיש-פראַסט —
זי שעמט זיך ניט צווישן רויזן.
גליק — און בלומענגליק דערצו —
געדויערט נאָר א וויילע:
דעם גערטנערס טאַכטער גייט פאַרביי,
באַמערקט זי גלייך און פליקט זי אָפּ.
איצט גוססט זי אין א וואַזאַן —
די פרייז פון פוסטער גאוה.

דאס שעפעלע און זיין בעל־טובה

אַרעם שעפעלע!

ווען ניט מיין פלינקער אָרעם מיט דעם מעסער —
דער וואָלף וואָלט זיכער דיך געטויט!
אַ סימן פון זיין צאָן איז נאָנט שוין ביי דיין האַלדז,
דיין קלאָרע פעל מיט בלוט איז שוין געפלעקט.
די ווילדע חיה! ער וואָלט אפילו ניט געוואַרט,
זאָלסטו האָבן די נשמה אויסגעהויכט:
לעבעדיקערהייט
וואָלט ער שטיקער פון דיין פלייש געריסן!
נאָר ווייזט אויס, אַז גאָט האָט ניט געוואָלט,
דער אכזר זאָל דיך שעפעלע פאַרציקן,
און מיך געפירט פונקט אין דעם וועג...
וואָס, שעפעלע, דו וויינסט?
— פון שאַרפע וועלפנצייַן נאָך רוערהייט געביסן,
צי מיט גרינס באַצירט אין בראַטנס אויף דיין מעלער —
מיין ביטער מול איז צו ווערן אויפגעפרעסן סיי ווי סיי!

דאס זומער־פייגעלע

א זומער־פייגעלע אין פעלד,
באזוכנדיק א בלום, פון איר פארפום גערופן,
מיט א שמייכל פון א מבין רוט א וויילע
אויף א ווייסן, איידעלן פעטאל,
עטעמט,
פילט א זיס געטראנק אין בלומענבעכער,
און ווי ס'טרעפט להבדיל מיט א מענטש,
ווערט עס וויסנשאפטלעך־קלוג געשטימט
(זומער־פייגעלעך, ווייזט אויס,
האָבן אויך מסתם אן עץ־הדעת):
„לאמיר נאָר באַטראַכטן זי, די בלום —
א שיין געוויקס!
ווי פיין געבויט און ווי האַרמאַניש!
יעדעס שמרדיפעלע
איז פונקט די גרייס און פונקט די פאַרב!
און דאָס שטענגל —
גריין, עלאַסטיש, שטאַרק גענוג
א קרוין צו טראַגן אויפן קאַפּ!“

און איצט די בלעטעלעך! די גרינע פעכערס —
 יעדעס ציינדל פונקט די גרייס!
 אינטערעסאַנט! אינטערעסאַנט!
 אַט וועל איך ציילן — וויפל זענען זיי?
 איינס און צוויי און דריי און פיר —
 איך וואָלט געווען אַ בעלן וויסן,
 וואָס עס מאַכט זיי אַזוי גרין
 און וואָס אַזוינס שאַפט זייער בשמים-ריח.
 און דער פּאַלען — גאַלדנער שטויב —
 ליגט דווקא דאָ,
 וואו יעדע בין דאַרף דורכגיין!
 און אַזוי כסדר גייט אַוועק אַ זוכן און שטודירן.
 „הער נאָר דאַרטן, חכם מיינער! —
 רופט פּלוצלינג אויף איר בלומען-לשון אויס די בלום;
 ביסט שוין פאַרטיק דאַרטן מיט דיין קאַפּ-מלאכה?
 זע די זון:
 עס איז שוין לאַנג נאָך מיטאַג!

האָסט פאַרגעסן, אז דער מאַג
ווי דער פּרילינג שטייט ניט?
נאָך אַ שעה, צי צוויי —
און אויס איז מיט דיין לעבן!
און איך אליין לעב אויך ניט אייביק!
וואָס פאַרלירסטו צייט דאָרט, גולם?
זופּ פון בעכער! טרינק לחיים!
טו דיין חוב פון זומערפייגעלעך און אייל זיך!
מאַמער ווילסטו בעסער, אז דער טויט
איידער אויף אַ בלום אין זיסן שיכרות
זאָל דיך טרעפן ערגעץ אין אַן אַקאַדעמיע
מיט אַן אויסגעהונגערט פנים,
מיט אַ טיטל דאָקטאָר, אַ דיפּלאָם —
איז זאָל דיר וואויל באַקומען!
אַבער לאַז דאָס אָרט פאַר צווייטע:
מיר בלומען ווילן אויך געניסן פון אַ קוש!
איז עס ניט דו — וועט אַן אַנדערער דאָס זיין.
אייל זיך, אייל זיך — באַלד איז שפּעט!“

דער קוגל-שארבן און די פאטעלנע

זיך חברן נאָר מיט זיינס גלייכן —
דארף מען דאָס דען מיט אַ משל נאָך באַווייזן?

אַ קוגל-שארבן, סתם אַן ערדן טעפל,
האַט מיט... טרעפט אדרבא אויף קאַטאַוועס! —
מיט אַ פאַטעלנע גאָר פון אייזן
געלעכט צוזאַמען!
גוטע שכנים,
אומעטום אין איינעם,
אויף דער פּאַליצע צי אויפן פּאַל:
אַ קנעפל מיט אַ קנעפל —
אַז מען שמועסט:
צוזאַמען אַלע מאָל!
דאָ געקושט זיך, דאָ געקריגט זיך אויפן קול,
דאָ געאַמפּערט זיך און דאָ געוויצלט.

מאכט זיך איין מאָל אין אַ שמועס אויף אַ געלעכטער —
נאָר ניט אויסן! —
טוט די חברטע איר גומן פריינד אַ שטויס;
ווייסט איר דאָך מסתם, וואָס פון אַזאַ מין ווייץ קומט שוין אַרויס:
דער קוגל-שאַרבן — ווי אַ ליימענ' מאַפּ אָן עכטער —
פון דער אייזערנער פאַטעלנע נאָר געשטויסן,
פלאַצט ניט פון געלעכטער,
נאָר בלייבט ביי זיין דערשטוינער שכנמע, זיין מלאך-המוות,
ליגן טויט, צעפיצלט —
און יענע קעץ ביי היינט אפילו ניט פאַרשטיין,
אַז דער סוף פון אַזאַ פריינדשאַפט מוז אַזוי שוין זיין.

דער עפל און דער ווארעם

דער וואַרעם — אַן אומשולדיק קינד —
האַט אַזוי רחמנותדיק געכליפּעט:
„כ'בין חונגעריק!
און אַזוי קליין
אין גרויסן
קאַלטן דרויסן!“
האַט דער גומער עפל ס'רוימע האַרץ צעעפּנט:
„קום, מיין טייער ווערעמל! קום אין מיין לייב!“

ווערעם מאַכן שמענדיק פרומע תּנועות,
רוימע עפל זענען שמענדיק גוט —
און איר קענט דאָך שוין דעם סוף פון אַט דער מעשה.

דאס פעקל און די שנור

X מחיה וואלט געווען צו זיין א פעקל אויף דער וועלט —
ווען ניט די שנור, וואס צוימט.
איך ווער דערשטיקט!
אוי גאמעניו, באפריי מיך פונעם שמריקל!
ניט מעגלעך אויסצוהאלטן!
זיפצט דאס פעקל.
דערהערט גאט די בקשה.
באלד קומט א האנט, א מעסער, צי א שער
און — אויס שמריק!
ניט געהאלטן מער,
פאלט דאס פעקל זיך פונאנדער
און — אויס שמריק, אויס פעקל!

פונק און פייער-ווערק

א פייערשטערן

מיט העל צעגלימע שפריץ-קאסקאדן

— ווייס און גרין און רויט —

טוט א שאַס,

א בליאָסק —

און א פאַרשווינד.

א פונק

פאלט רויכנדיק אַרונטער

און פאַרביי א קוימען, פיפקענדיק געמיטלעך,

צו דעם פייער אונטן טוט ער שמאַלץ א וואונק:

„געזען?”

דו טו נאָר א באַמערק די וואונדערפראַכט

וואָס באַרוישט די גאַנצע נאַכט!

פייערווערק —

א מכין עפעס? מען דאַרף זיין א קענער!

פיפקעט יענער:

„פיערווערק —

א בלענד דאס אויג!

פרעג כחרם מיך, צו וואס דאס טויג!

אט גלי איך מיר באשיידן אינעם אייוועלע ביי ארמע שכנים,

זוך ניט צו בארימען זיך, פארבלענדן קיינעם,

ווארעם מיט מיינס גלייכן אין א פייערל אן וואונדער

און בין מחיה זיידעם, מאמעס, קינדער.

לייגט מען אפט א שייטל האלץ צו — א געשאנק,

אפילו גוטע גרילן גרילצן צו א דאנק —

איז דען ניט ליבער לעבן שטיל, באשיידן?

— אלטפרענקיש פייערל מיינס, וואס דו ביסט!

אונדז פיערווערק פארשטייט נאר אן ארטיסט:

ליבער איז,

איין רגע נאר א שטערן אונטער הימלען שוועבן,

איידער אויפן פריפעטשיק אפילו יארן לעבן!“

דער פויגלשער נשמהס טרייסט

אויף יענער וועלט פארן בית-דין של מעלה
האַט אַ פויגלשע נשמה זיך געבעטן :
„גיב מיר, גאַט, מיין חלק גליק!
לאַז מיך, גאַט, נקמה נעמען
אַן דער פייל וואָס האָט מיין לייב צעלעכערט.
די וואָס איז שולדיק אין מיין טויט —
זאַל זי מיך ניט איבערלעבן!
— דיין ווילן זאַל געשען! — זאַגט גאַט כביכול.
באַלד ברענגט אַ מלאַך ס'שאַרפע שטיקל האַלין
און די געפליגלטע נשמה ברעכט און וואַרפט עס אין גיהנום —
און דערווייל
זיצט דער יעגער אין זיין הויז
און עסט דעם פויגלס לייב געשמאַק אין אַ געבראַטנס...

די שוים

די שוים אויף פאליעם אינעם שמורעם
רופט מיט שטאַלץ :

„לויפנדיקער זילבערפראַנדז — איך בין די קרוין פון ים!
וויגט זיך אונטער מיר די פליסיקייט כסדר,
און ווען מיט צאָרן טוט זי זיך אַ וואַרף אַקעגן פעלדן,
צעשפּריץ איך זיך אין אַלע זייטן,
פרוואו די וואַלקנס גרייכן,
ווייס און לייכט.

ווער האָט עס מיך פאַרגלייכט
צום פאַרבלאַזן און גרינלעך-גראַען וואַסער ?
וואָס איז עס דען אַקעגן מיר, אין וועמענס זוים
שפילט דער זונענשיין אַ רעגנבוין-טרונים,
אַ געזאַנג פון שיינקייט און פון גלאַנץ ?
איך בין די פראַכט פון אַקעאַן!
איך בין די הויפטזאַך און דער עיקר !“
אַפגעזאַגט — און גלייך פאַרשוואונדן,
פונקט ווי ניט געווען.

דער בעזעם און דאס מיסט

א בעזעם א באלבאטישער, פון יונגע ווייכע ריטער,
ארומגעבונדן מיט א נייעם שמריק,
האט אין א ווינקל חדר, אן זיין שמעקן אנגעלענט,
באטראכט מיט חזק ס'מיסט וואס ער האט מיט א ווילע צריק
צונויפגעקערט:
„מיסט“ — טראכט ער זיך; „מישטיינס געזאגט,
וואס האט עס פאר א ווערט?
וואלגערט זיך און פלאגמערט צווישן אלע טריט,
מאכט א מושב אן, א גאנצע בלאטע מיט א שמויב!
א חרפה און א שאנד! — אט מאקע נאך א נס,
וואס איך בין דא און טרייב און ווארף עס מיט התמדה.
שיין אויסגעזען די וועלט וואלט אן א בעזעם! —
וואן ארויס! א מיסטקאסטן איז אייער היים!“

דאָס מיסט, פאַרשעמט, באַגראַכט זיך אַזש פון הרפה.
נאָר אַן אַלמע שמאַמע וואָס באַמראַכט דעם בעזעם, זיפצט:
„שטיי אין גרויסן! רודער! מאַך אַ לעבן! ביסט נאָך ניי —
און ווי לאַנג מיר זענען ניי, זענען מיר אויך חשוב.
וואַרט אַ ביסל: ווערסט באַלד אויסגעריבן,
ניצסט ניט מער — און ווי דאָס פראַסמע מיסט
קומסטו פונקט ווי מיר אין מיסטקאַסטן אַרונטער!“

צווישן פלעשער

ואָש זיך כאַטש אַרום, דו אַלמער שלעפּער,
און וויש אָפּ דאָס שפינוועכס מיטן שטויב.
זעט, מישטיינס געזאָגט, אַ פנים פון אַ גאַסט!
דו וועסט דאָס ווייסע מישמעך דאָך פאַרריסן! —
רופּט זיך אַן אַ פיין געשליפענע קאַראַפּע,
וואו אין רויטן גלאַנץ פון וויין
שפיגלט זיך ביי יעדן ריר דער שיין,
און קוקט מיט חוזק דורכן ליכטיקן קרישמאַל
אויף דעם אַלמן גראַען שכן.
יענער שווייגט — וואָס זאָל ער נעבעך מאַן?
דאָ קומט דער באַלעבאַס און נעמט מיט לייכטע פינגער
די אַלמע פּלאַש און לייגט זי אינעם קיישל,
עפנט זי פאַמעלעך און צעגיסט אין דינע גלעזער פרום דעם רויטן וויין.

און יעדער קוועלט, באטראכט, עמעמט איין דעם ריח.
דערפילנדיק דעם גומן טעם אין מויל,
משמאטשקען אלע געסט פון תענוג,
קוקן דאנקבאר אויף דער אלטער פלאש —
און קיינער רירט ניט די געשליפענע קארצעפע.
ניט דאס מלבוש איז דער עיקר.

דער שטיין און די ציטרין

א וואזשנע חכמה! שטייסט אין גרויסן,
נארישע ציטרין, מיט דיין ציטרינען-זאפט!
דיך קוועטשט די האנט — ממילא
קומט דערפון עפעס ארויס.
איך מיינ,
ווען עמעץ וואלט מיך פראסטן שטיין
אזוי געקוועטשט — נו, וואלט איך כ'לעכן
זאפט אוודאי אויך געגעבן!
— הארטער קאפ! ניט ס'קוועטשן שאפט
דעם זאפט.
דערמיט בין איך ציטרין געבענטשט
און דאס איז אים באקאנט, דעם מענטש;
א שטיין — זיין האנט
קען קוועטשן דיך ביז זיין דערווארגן
פון היינט ביז מארגן —
פון דיר וועט ער קיין מראפן ניט אפילו ארויסבאקומען,
אחוץ דעם שווייס
פון דער אומזיסטער מי!"

גערעכטיקייט פון שטארקע

א שאף פון וואַלף געיאָגט
(אין אַ סכנה קענען שאף דעריאָגן הירשן)
לויפט הענדעם-פענדעם ביו צום לייב:
„אדוני, האַר, רחמנות! ראַטעווע!
דער גולן וויל מיין טויט!“
דער לייב
טוט אַ כרום: „ווער שפעט פונעם געזעץ?
גערעכטיקייט מוז זיין!“
און מיט דער לאַפע
טוט ער אַזאַ שלאַג דעם וואַלף, אַז יענער פאַלט אַ טויטער.
„גערעכטיקייט זאַל זיין! ווער האַט די העזה
אויסצוכאַפן מיר אַזאַ מין גומן ביסן?“
און צופרידן שלינגט ער איין די שאַף.

אין דער שטייג

א לייב אין רויטן צירקוואַנג פון גראַמעס איין
האַט גאווהדיק געהוּקט און געלאַכט :
„זע נאָר דאָרט די מויז!
שיין זעט זי מיר אויס
מישטיינס געזאַגט!
געלאַזט זיך כאַפּן אין אַ קליאַטקע-שטייג.
זע נאָר, ווי זי לויפט אַרום דאָרט ווי משוגע! —
אוי, גולם מויז, ביסט טאַקע ניט קיין קלוגע :
ניט געהערט דעם שכל, נאָר דעם מאַנג —
האַסט זיך געלאַזט פאַרנאַרן פון אַ פעטן ביסן!
נו וועסטו איצט שוין וויסן,
ווי נאַריש ס'איז דאָס זיצן אין אַ שטייגל,
ווי מייז געוועזן וואַלטן פייגל.
ווען נעמסטו טרילן אַ געזאַנג, קאַנאַריק מיינער?“

א שכנמע, א מאלפע, קען דאס ניט פארטראגן:
„שווייג שוין בעסער, שווייג!
נאך א נס, וואס ס'הערט און זעט ניט קיינער.
וואס קומסטו, חכם, דא באווייזן?
מיט וואס מישטיינס געזאגט איז, לייב, דיין לאגע בעסער?
דערמיט וואס דו ביסט שמארקער
צי דיין שטייג איז גרעסער?
איר זענט גלייכע מחותנים:
אין שטייג א קליינטשיק מיזל צי א שמאלצער לייב —
בידע האט איר נעבעך
נאר איין נאריש פנים!“

די שטאלצע פאווע

און אז די יחסנטע, די פאווע, האט דערוען
דעם הויף מיט אלע הענער, הינער,
קאטשקעס, אינדיקעס און גענדו,
וואו דער באלעכאס האט זי אריינגעפירט,
האט זי מיט אַ ברוגז אייגל אלץ און אלעמען באטראכט,
גרויסארטיק צעשפרייט דעם פעכער-עק
מיט אלע זיינע בלאַ און גרינע פעדערן,
און אוועק אליין אין גארטן,
דארט וואו רויזן בליען.
בלויז איין אינדיק האט זיך אָנגעדראַדלט
און באַליידיקט זיך צעהאַלדערט אויפן קול:
„ווי געפעלט אייך די פרינצעסין?
זייד און סאַמעט גאַר, צו אַל די רוחות!“
אלע עופות מיט התמדה
האַבן זיך גענומען צו דער שיסל
פיקן, שלינגען, כאַפן וואָס מען קען.
„לאַזט זי לויפן מיט איר יחוס!“ —

האָט די פּאָווע זיך אַ גאַנצן מאָג אַרומשפּאַצירט,
אויף יעדן בייט אַ ביסל זיך געפּוצט,
ביי יעדן וואַסער-שפיגל זיך געסטראַלעט,
און אַז ס'איז געוואָרן שפּעט
און ס'פּאַסטן איז געוואָרן שווער,
האָט זי איינגעפּאַקט ס'עשירות
און אַוועק אין הינערהויף צוריק,
דערבאַפּן זיך דאָס האַרץ —
נאָר די שיסל איז געוועזן ליידיק!
האָט די יחסנטע געמאַכט אַ שווייג
און אַוועק מיט מאַניקירטע פּיסלעך
זוכן אינעם מיסט פּרנסה —
ביים איראַניש-פעמן בליק
פון חזירים איינגעריסטע.

צוויי הינט

ד עם פריצם הונט, געצערמלט און געצוואַנגן,
ווענדט זיך צו זיין שכן,
(א פראַסמן כלב — איינגעריסט, קודלאַמע, שוואַרץ) :
„ווער ביסטו דאָס, וואָס זאַלסט די גאַנצע הינטישע משפּחה
באַקלאַנגן מיט איר וויסמן גורל ?
דיר איז טאַקע שלעכט :
אין פייכטן שמרוי,
פון רעגן אויסגעווייקט, איז דיין געלעגער;
ביי דער סטאַדע פון באַגינען אָן
און ביי נאַכט אַלץ אויפן אויג,
מוזסטו דיין ביסן כשר דיר פאַרדינען,
דעם בייך, וואָס ווערט פון קאַרגע הענט דיר צוגעוואַרפן.
אַבער מיר ! — וואָס פעלט מיר דען ?
מיין בעמל איז פון זייד און סאַמעט,
יעדער גלעט מיין פעל מיט ליבשאַפט ;
היינט — יעדעס מאַכל !
וואָס ווערט דען ניט פאַר מיר פון פריצם טיש דערלאַנגט ?

און איצט די קייט! — דו ביסט עפעס אַ מבין :
פון פיינסטן זילבער — מיט מיין נאַמען אויסגעקריצט!
יענער זיפצט :
„אַז אַך און וויי אונדז בידע!
אַ הונט ביים האַר, אַ הונט ביים קנעכט —
פון אייזן צי פון גאַלד — אַ קייט איז תמיד שלעכט!
מיינסטו,
אַז דער, וואָס הינט באַשאַפט,
איז אויסן נאָר, זיי זאָלן זיין פאַרשקלאַפט?
איז קיין מאַל נישט געקומען דיר אין זינען.
אַז פונקט ווי פויגל, פיש, צי חיה
קענען הינט אויך לעבן פרייע?“

די קאץ און דער טאפ מילך

א טאפ מיט מילך, ניט צוגעדעקט, אין קיך דערשנאפט —
א קאץ צו אים פאמעלעך האט זיך צוגעכאפט
און אויסניצנדיק דער באלעבאסטעם כראפן
אים אויסגעזשליאקעט ביזן לעצטן טראפן.
לויפט א חברטע פארביי.
די נאשערקע — זי נעמט בארימען זיך, באלעקן,
חוזקט נאך פון יענערס פוסטן מאגן,
מיאוקעט אויפן קול, מאכט אן א קאצן-יאמער, א געשריי.
פון גערודער נעמט זיך די באלבאסטע וועקן,
דערזעט די בראך און כאפט א שמעקן —
די גנבטע לויפט הינקענדיק און קוויטשענדיק אזוי אוועק צעשלאגן,
אז זי וועט א צענמן שוין פארזאגן:
אז האסטו וואו דערטאפט א גוטן ביסן,
מאך א שווייג — זאל מען דערפון ניט וויסן!

די פוטער און די מייז

חוה-לאה, סערצע-קרוין!
די מייז — זיי מאכן פון דער פוטער מיר א תל!
— נו, נעם אריין א קאץ, מייז טייערע, און שוין!
די שכנמע — ניט לאנג געטראכט —
שליסט אריין א קאץ אין קעלער אויף דער נאכט.
וואס זשע, מיינט איר, איז געשען?
פמור ווערט זי טאקע פון די מייז —
און פון דער פוטער אויך.

דער טראמבע-באס

ניט איינעם בלויז דער פאקט
פון שפילן אין אַרקעסטער
אין שכנות מיט סאַליסאָן,
פאַרדרייט עס אים אזוי דעם קאַפּ,
אַז ער האַלט זיך שוין
ניט נאָר פאַר עפעס רעכטס,
נאָר טאַקע פאַרן אייבערשטן פון שטייטל.
אזוי האָט זיך דער טראַמבע-באַס באַרימט,
— און מיט אַ שטימע, וואָס האָט אַלעמען איבערגערעדט —
אַז לויט זיין גרייס און זיין פאַרנעם
מוז מען אַנערקענען,
אַז אים קומט דער אויבן-אַן —
ער איז עס די הויפטזאַך!
„וואָס? ניט אמת? קומט מיר ניט יחסנות
אין דער גאַנצער מאַכערייקע, דער קאַפעליע מיין איך? —
פרעגט ער ביי דעם שטעקעלע פון דיריגענט;
זאָג כאַטש דו און מישפט אומפאַרטייאיש! —

— דו, טראַמבע-כאַס, די הויפטזאך אין אַרקעסטער?
 פאַר וואָס ניט טאַקע אויך די גרויסע קעסלפויק?
 דאָס גלאַנצן פון דיין מעש פאַרבליענדט די אויגן
 און מען דאַרף אַן אייזערנע גבורה
 סיי צו האַלטן דיך אין אַרעם,
 סיי צו בלאַזן, ביז מען קריגט פון דיר אַרויס אַ טאַן.
 דאָס מאַכט דיין ווערט נאָר אויף דער וואַג!
 צום שפּילן דאַרף מען ניט די גרייס —
 די פיינקייט איז גענוג.
 אַ פּידל, צי אַ פלייט — כאַטש פון דיר קלענער —
 זיי קענען זיך דערלויבן שפּילן סאַלאַ,
 און אַלע איבעריקע, איר גרויסע כלים, ווי איר זענט,
 זענט פּעיק בלויז זיי צו באַגלייטן
 און צוצובאַמקען „כאַס“, ווען יענע מאַכן „ביס“!

גאטס באשעפענישן קומען מאנען גערעכטיקייט

אוויסגערופן מיט א גאלדנעם שופר
האט א מלך:
„פארזאמלען זאלן זיך די אלע
וואס האבן אויף מיין וועלט זיך צו באקלאַנגן,
אויסמענהן זיך פאר גאט!
און זעען זאל מען ווער עס טראַגט די שולד
פאר די זינד
וואס ברענגען נעבעך די רשעים אין גיהנום!“
קומט דער גראַער וואַלף דער ערשמער:
„אויב איך בין דער סינאַנאים פון מאַרד,
איז עס ניט די שולד פון שאַף?“ —
מיט איר שוואַכקייט ברענגט זי אים
(וואָס איז נעבעך גאָט אליין נאָר די נשמה שולדיק)
יעדן טאָג צו אַנדערע רציחות:

נימ קיין שאַרפן צאָן אין מויל,
נימ קיין נאַגל,
נימ זי רייסט זיך אין געשלעג,
נימ זי שרייט אפילו,
מעקעט שוואַך און רייצט מיט קלאַרער אומשולד.
פיינע וועלף, וואָס בעטן נאָר איין זאך :
נימ קומען זיי אין וועג! ...
און דעריבער
בעט ער מישפּטן די שאַף צום טויט
פאַר פּראָוואַצירן נעבעך וועלף. —
דער לייב,
ער טוט אַ טרייסל מיט דער גריווע
און אַ בריל :

„וואָס זאָגט איר ניט דערצו?
איך האָר פֿון אַלע ברואים —
איז עס ניט קיין כבוד
ווערן אויפגעפרעסן פֿון מיין מאיעסמעט אליין?
און זיי, אומדאַנקבאַרע בהמות,
האַבן נאָך די העזה זיך צו קלאַגן!
ניט איין מאָל ווער איך מיד און מאַט
פֿון לויפֿן נאָך אַ פּראָסטער אַנמילאַפּע
אַדער נאָך אַ ווילדן אַקס! —
איך פאַרלאַנג,
אַז רייסן זאָלן חיות זיך די קעפּ
פאַרן כבוד מיר צו זיין אַ מאַכל!“ —
די קאַץ,
זי האָט אַ טענה צו די מייז:

בויערן זיך לעכער פונקט לויט זייער גרייס!
 — ווי זאל א קאץ זיי דען ארויסבאקומען? —
 דער ים-פויגל
 וואס נערט זיך בלויז מיט פיש,
 מאַנט „חיב-מיתה“ פארן טויכן זיך צו טיף. —
 שלאַנגען סיקען:
 „ניין! ניט אלע שטארבן תיכף פונעם גיפמ!
 נו — איז רעכט אזוי?“ —
 די פלוי אפילו
 שפרינגט און טאנצט:
 „ביי דעם מינדסטן ביס
 נעמט דער הונט זיך קראצן, בייסן, זוכן!“ —
 פוקסן מסרן די הינער פאר באהאלטן זיך אין שטייגן...
 און אזוי כסדר, נאך אנאנד:

שולדיק איז אין אלץ דער קרבן!
יעדער רופט, שרייט, מענהט
מיט אזעלכע קולות! ... א מהומה! א יאריד, אזש טויב צו ווערן!
ווי געוויינלעך,
דער וואָס איז אַמייסמן שולדיק,
שרייט פון אלע העכער —
און מען מאַכט אַזא געוואַלד,
אַז די שוואַכע שטימע פונעם קרבן
קען מען ניט דערהערן...
אומזיסט טרומייטערט טויזנט מאָל דער מלאך
מיט זיין גאַלדענעם טרומייטער,
רופט צו אַרדנונג:

- „שטיל זאל זיין! גאט וויל דערגיין א טאלק!“ —
פול דאס טאל מיט טומל און געשרייען!
טוט כביכול גאט א וואונק צום טייוול:
„כ'גיב דיר איבער! פרעזידיר
— דו, אשמדאי, דעם טריבונאל פון הימל!“ —
און ער שליסט זיך איין אין בלאַע הייבן.

דאס פערד וואס האט זיך פארשטעלט פאר א לייב

א פערד — מען קען ניט וויסן ווי אזוי —
האָט, מיד פון שלעפן פרעמדן יאָך,
זיך פאר א לייב פארשטעלט:
א לייכנפעל אַרויפגעשלעפט אויף זיך,
און אזוי ווי פון געבוירן קען א פערד די קונץ
פון האַלטן שטאַלץ דעם קאַפּ
און שטעלן זיך, אַז מען דאַרף, דיכאַם,
האָט עס די ראַלע פון א לייב זיך אויסגעלערנט
און אַוועק — ניט אין דער וויסמעניש מיט טיגערן זיך מעסטן,
נאָר ערגעץ אין אַ היגן וואַלד
צווישן קרוליקעס און פוקסן (חיות היימישע
וואָס האָבן אַפט פון לייב געהערט מיט מורא
און קיין מאַל ניט געזען נאָך אויף דער וואַר)
און אויסגערופן:

„שמיל זאל זיין! איך בין דער האר פון אלע חיות!
 אייער לעבן פון היינט אן ליגט אין מיין האנט!
 זאל קיינער זיך ניט וועגן מאן א ריר אן מיין באפעל!
 זאל קיינער מער ניט וועגן מאן א ריר זיך אן מיין וויסן!
 מיין טיש זאל זיין באזארגט מיט שפיז!
 מיין נארע — ריין און אויסגעבעט!
 און שמיל זאל זיין אין אונט, ווען איך דרימל!
 שטום זאל יעדער בלייבן, ווען איך רעד!
 וועט עמעץ ווידערשפעניקן נאר מיט א בליק,
 צערסן ווערט ער באלד פון מיינע נעגל!
 איך מאך פון אליץ א תל! פארשטאנען?
 איצט גרייט מיר צו א מאלצייט! —
 — און וואס פארלאנגסטו, לייב, אדוני האר?
 — א זאק מיט האַבער!“

האַט אַ פּוקס דערשנאַפּט די גאַנצע מעשה
און מיט אַ שמייכל גלייך אַוועק צום וואָלף.
מיין פּערד, דעם וואָלף דערשפּירט,
האַט לייבנשמאַלץ פאַרגעסן
און געמאַכט אַ פּליטה —
אַז קרוליקעס זיך האַלטן ביי די זיימן נאָך אפילו היינט,
ווען זיי דערמאַנען זיך די מעשה.

די פלייט

די פלייט טראכט:

„וואלט איך אָט די הוילקייט
פון די לעכלעך ניט געהאַט,
וואלט איך אַזוי אומזיסט אומנישט
מיין ניגון ניט פאַרלוירן.
— און וואָס וואָלסטו געמאַן
מיט דיין ניט-געשפּילטן ניגון?
ווי וואָלסטו נייע דען געשאַפן,
ווען די אַלמע שווייגן אין דיין האַלץ?
נאָך אַ נס,
וואָס דיין שפּילער פּייפט אויף דיר
מיט דיין מיינונג!“

דעם בעטלערס טוך

די פעדעם אין אן אָפגעקראַכן טוך, אין רעגן אויסגעווייקט,
אויף דער פלייצע פון אַ בעטלער
האַבן זיך צעווערטלט:
„איך בין אַ חלק פון אַ מלכס מאַנטל
וואָס דער ווינט פאַרטראָגן האָט צום שפינער דורך אַ צופאַל! —
— מיר קומט דער כבוד! איך
בין פונעם פיינסטן וואָל געשפונען! כ'בין קלאַר געווען ווי שניי,
נאָר אייער שכנות האָט מיין לייב פאַרשלוּמפערט! —
— מיך פון ווייטע לענדער האָבן שיפן דאָ אַהער געבראַכט! —
— און איך פאַדעם זייד פון ווערעמלעך —
וואָס טו איך דאָ מיט די קבצנים?“
און יעדער רודערט, טענהט, קלאַגט זיך.

„שווייגט דאָרט! —
טוט דעם בעמלערס האַנט אַ קראַץ די פלייצע;
וואָס גייט מיר אָן דאָרט אייער יחוס פון אַמאַל?
זעט בעסער דאָס וואָס איר זענט איצט:
אָן אַרעם מלבוש נעבעך פול מיט לעכער!
וועקט ניט, אַרעמע, אַמאָליקע זכרונות —
ניט עס מאַכט אַצינד אייך חשוב,
ניט עס קען מיר וואַרעמען אַ ביסל מער!“

אן אויסטערלישע מעשה

ואָס אמת — זעט די מעשה אויס אומגלויבלעך;
אָנערקענען מוז מען: עס געשעט ניט אָפט;
נאָר אַ סכרה, אַז עס קען זיך טרעפן.
דען איר זעט דאָך! ...

אַט ווי ס'איז געשען:
אַ וואָלף האָט ערגעץ וואו דערטאַפט אַ יונגן שעפּס
און געטראַכט אזוי:
„וואָס מאַך איך מיט אַזאַ מין דאַרן ביין?
אַט וועל איך אים מיר האַלטן אויף אַ שלעכטער צייט
און דערווייל אַ ביסעלע דערפּיטערן, דערפּאַשען;
וועל איך ערשטנס האַבן אַ רעזערוו
און צווייטנס אויך אַ פעטן ביסן.“
האַט ער אים פאַרשלעפּט אין מיטן וואַלד,
באַפוילן: קיינער זאָל ניט טשעפען — דאָס איז זיינס!
און געלאָזט אים פריי, אַרום דער נאַרע,
דאָך שטענדיק אויפן אויג.
אזוי געקיכלט און נשתומם בלויז אין אַנהייב
האַט דער שעפּס געלעבט צווישן וועלף.

צוגעזעען זייער וועלפיש פירונג,
 זייער רצחענען און מאַרדן,
 און אויסגעפונען,
 אז דער אופן לעבן — עם באַקומט זיי וואויל.
 דער וואָלף —
 ער האַלט אין איין באַטראַכטן
 דאָס פעטע שטיקל פלייש, וואָס שטייט און מעלה-גרהט,
 און טראַכט :
 ווי גוט איז, אז מען זאָרגט אויף שפעטער !
 קומען ווינטערטעג : אַנשמאַט צו טרעטן מיד און עלנט,
 וועט ער ליגן אין דער נאַרע, לעבן זיך פון גריימן !
 און טראַכטנדיק אזוי, כאַפט ער אַ דרימל.
 דער שעפּס — ער זעט, עם שלאַפט דער וואָלף,
 קלערט ער גאָר ניט לאַנג
 און, געניט פון וועלפישן ספעקטאַקל,
 טוט ער לייכט אַ שפרונג און בייסט אים דורך דעם גאַרגל.
 ווי אזוי ?
 אויף קיין מעשה פרעגט מען ניט קיין קשיא !
 און אפילו ווען ס'איז ניט אין גאַנצן אמת,
 איז עם דאָך אַ שיינע מעשה.

דאס שטיקל גלאז און דער בריליאנט

א שטיקל גלאז וואָס איז געלעגן
האַנט ביי האַנט
מיט אַ בריליאַנט
דער זון אַקעגן,
האַט מיט גאוּוה זיך באַרימט,
אַז לויטן שיינען קען מען זען באַשטימט,
וועמענס גרעסער איז די ווערט.
„קליינער דימענט נעבעך! — זאָגט דאָס פּיצל גלאַז;
זאָרג ניט, וואָס דו גרייכסט ניט מיט דיין מאַס
מיין גרייס! פאַראַנען פּונקען קליינע —
און זונען גאַנצע — זע: ווי איך למשל!“
און יעדער האָט געהערט
און געפּסקנט: „טאַקע ריכטיק! יעדן לויט זיין ווערט!“...
דער דימענט האָט געשוויגן — צו וואָס זיך קריגן?
און אַז דער טאַג איז נאָר פאַרגאַנגען,
האַט מען דערזען:
ס'פּיצל גלאַז געבליבן איז פאַרטונקלט,
און דער בריליאַנט, כאַטש קליין,
האַט אַלין מיט שיינ געפּינקלט.

דער עפּלבוים

גוטער עפּלבוים, מיין פריינד,
גיב מיר צו פאַרשטיין, דערקלער,
זאָג : ווי אזוי מיט אַזאַ איינפאַכקייט יאָר איין יאָר אויס
שאַפּסטו נאָך אַנאַנד אַזעלכע גוטע עפּל,
חנעוודיק אין רונדער פאַרם
מיט גאַלדיק-רויטע בעקלעך,
זאַפטיק און אזוי באַטעמט ?
כאַטש ס'שטייען ביימער נעבן דיר
געוואַרצלט אין דער זעלבער ערד,
פון זעלבן ווינט געקושט,
פון זעלבן טוי געפרישט —
דיר נאָר איז דאָס בלויו באַשערט
אַזעלכע פירות צו באַקומען,
דעם אויג אַ פרייד, אַ נחת פאַרן גומען !
— מיין טייער קינד, ווי דו אליין
קען איך ניט און זוך ניט צו פאַרשטיין;
איך ווייס נאָר איינס :
כ'בין אַן עפּלבוים באַשאַפּן, איך טו מיין פליכט —
און גוטע עפּל קומען שוין אליין !”

ערב יום-כיפור

רבותי! — רופט זיך אן א ווייסער האָן ערב יום-כיפור;
מיר ווילן מער ניט ווערן די כפרה אַט פאר אבי וועמען!
אויב יאָ שוין פאלן א קרבן — איז כאַטש פאר עפעס רעכטס!
א ליאָדע גאַרניט, פוסט-און-פאַסניק, א הולטיי
קויפט אַפ זיך אַלע זינד מיט אונדז!
אַז יאָ שוין די כפרה,
איז כאַטשבי פאר א ייד אַ למדן!
בבן, רבותי, מאַכן מיר א סטרייק:
מיר ווילן זאָגן אונדזער דעה,
ניט קוקן תמעוואַטע אין בני-אדם!
מיר ווילן קענען ווילן דעם,
פאר וועמען אונדז איז ליב צו ווערן די כפרה!"

איז צוועק א מעשה מיט דיסקוסיעס,
אויסרופן, מחלוקת, רעדעס, אַמפּערייען,
מיט א זידלעריי אויף מיש און בענק.
נאַר איין אַלטער אינדיק איז געזעסן אַנגעדראַדלמ
און טרויעריק געגוידערט מיטן קאַפּ:
„וואָס איז די נפּקא-מינאַ?
אַ כּפּרָה דעם, צי אַ כּפּרָה יענעם —
אונדזער סוף סיי ווי איז אין דער יויך!“

דער דעמב און זיינע שכנים

ש מיינען ביימער אינעם וואלד
און פירן זיך אַ גרינעם שמועס.
רופט איינער רוישנדיק זיך אָן :
„ווינטער...!“
ס'פּרירט מיר אין די אַדערן דאָס בלומ,
ווען איך טראַכט פון שניי און פּרעסמ.
ניט בחינם זעט איר פּאַלן מיינע בלעטער.
— דו ביסט ווי איך,
רופט אויס אַ צווייטער;
מיר פּאַרלירן גרינע האַר פון זאַרג.
אַט בין איך דאַר און מאַגער :
טאַג און נאַכט
ס'קלינגט אין מיינע אויערן אַ האַק,
ס'גרילצט אַ ווייטע זעג —
קען מען וויסן, וואָס איז עמעצן באַשערט ?

— טאקע! זאגט א דריטער; — אט א נייע צרה:
א חולאת אריינגעכאפט זיך אין מיין קארע
און פרעסט מיט טויזנט ווערעמדיקע פיסקלעך מיר די הויט.
אוי גאט אין הימל! —
און דו, שכן דעמב,
וואס טראכסטו עפעס? א מחיה,
ווען מען קוקט דיך אן: געזונט און שמאק,
מיט צווייגן א פארנעם קיין איינעהארע!
וואס קלערסטו?
— וואס איך קלער? איך קלער מיר גארניט
און דערפאר בין איך געזונט!“

דער פיש און דער פויגל

איך ווייס ניט אקוראט, ווי ס'איז געשען —
נאר ווי די מעשה זאל ניט זיין,
די זאך האט זיך אזוי פארלאפן:
א פיש האט מיט א פויגל זיך געמראפן
און האבן זיך צעמענהאט, יעדער לויט זיין נוסח.
יעדער רימט זיך.
„דו ביסט א מכין אויף מיין קלארן הימל? —
רופט זיך אן דער פויגל;
די קנוילן זילבער-וואַלקנס
וואָס קאלערן זיך איינער אינעם צווייטן!
די זון וואָס שיינט — דאָ ריין ווי גאלד
און דאָ ווי פייערפלאַם
אויף בערג און מאַל וואָס ענדערן זיך אלע מאַל:
דאָ אויסגעצירט אין גרינס און בלומען,
דאָ איינגעהילט אין ווייסן שניי!

ווילסטו — זיצסטו דיר אין נעסט,
און ווילסטו — אויף א צווייג,
צי טוסט א פלי אַוועק דיר וואו די אויגן טראָגן,
ווי דער פרייער ווינט!"
— וואָס אמת — זאָגט דער פיש;
מיין וועלט איז אַפגעגרענעצט
און ווייטער פונעם ברעג איז מיר ניט לייכט צו קומען.
ביי מיר איז אַבער אויך ניט שלעכט:
דער טאָג —
ער שיינט אין וואַסערס פליסיקן קרישמאַל
ווי דורך אַ גרין געשליפן גלאַז.
און קיל איז — אַ מחיה!
אונטן, אויפן גרונט,
וואַקסן וואונדערלעכע פלאַנצן וואָס קיין פויגל
האַט אַזוינס נאָך זיכער ניט געזען!

און די סירענעס,
 ווען זיי נעמען זיך צונויף אין האלבער נאכט
 ביים שיין פון דער לבנה זינגען זייער ליד,
 איז ניט נאָר דו, אַ פּוּיגל,
 נאָר דער מענטש אפילו,
 וועלכער האַלט זיך פאַר אַ חכם,
 לאַזט זיך לייכט פאַרכישופּן
 און קומט צו אונדז אַרונטער.
 אזוי רימען זיי זיך ביידע — טראַכטנדיק דערביי:
 „דאָס וואָס איך זאָג, איז טאַקע אמת —
 אַבער כ'האַב עס אַלע טאַג.
 כ'וואַלט גערן אויף אַ צייט
 געפרוואוּט אַ לעב טון ווי מיין שכן.“
 ניט געטראַכט,

מוט דער פיש א וואָרף זיך אויפן ברעג,
און דער פויגל מוט אַ מויך אַרונטער זיך אין וואַסער.
וואָס ווייטער איז געשען,
איז פשוט צו פאַרשטיין :
עס האָט ניט לאַנג געדויערט —
און איינער האַלב דערשטיקט,
דער צווייטער האַלב דערוואָרגן
בלייבן מוים, אָן לשון.
זיי האָבן דורך אַ נס געפונען זייער היים
און שוין פאַרזאָגט אַ צווייטן,
ניט לאָזן זיך אין פרעמדע וועלטן !
עס איז אזוי מסתם באַשטימט פאַרויס :
באַשאַפן פאַר זיין סביבה יעדער איז, ווייזט אויס.

דער מוילוואַרף

א מוילוואַרף האָט זיך אָנגעהערט אזוי פיל
וועגן טאָג און זון, פון ליכט און בלאַען הימל!
אין דער ערד וואו ער פאַרברענגט זיין לעבן,
זעט ער ניט, ווי אַלץ וואָס ליגט פאַרבאָרגן,
וויל נאָר אַרויס?
דער קוואַל
וואָס נישטערט, זוכט אַ וועג;
דער מינדסטער קערן,
ווי ער רייסט זיך נאָר אַרויסצושפּראַצן.
„וואָס האָט עס פאַר אַ טעם,
וואָס איז עס פאַר אַ תּענוג
אויבן דאַרמין זייער „דרויסן“?
אַט לאַמיר פּרוּוואָוּן זען!“
טראַכט זיך אונדזער תּושב פון דער אונטערוועלט.
און אַ פּרימאַרגן כאַפּט ער זיך,
צוזאַמען מיט אַ קופּע פּרישע ערד,
אַרויס אין פעלד.

ער שטייט א וויילע, קוקט אהין, אהער,
 שמעקט דעם פרישן ווינט און האַרעכט פון אלע זיימן :
 ס'זשומט און ברומט און זינגט און טשוויטשערט —
 עפעס רוישט א יום-טוב אומעמום.
 אונדזער מוילוואַרף זוכט און נישטערט, וואַרט און טראַכט :
 „וואָס איז דער מער מיט זייער ליכטיקייט, מיט זייער טאַג?
 קיין פרנסה וועט דערפון גיט זיין.
 אַ חוזק! — כלעבן, ברודער, קום אַהיים!“
 און ער גראַכט זיך צריק אַריין אין דר'ערד.
 אַ שוואַלב
 וואָס האָט דערנעבן אויף אַ דראַט געמאַמלט מיט אַ שכנה
 און געזען דאָס גאַנצע בילד,
 רופט זיך אָן דערשטוינט :
 „ווי איך זע,
 געפעלט אים גיט די זון, גיט אונדזער וועלט.
 — דיר איז אַ וואונדער ? ווייסטו גיט, אַז עב איז בלינד?“

צווישן ווערעם

אנו, ווי געפעלט אייך עפעס אונדזער נייער גאָסט? —
פרעגט ביי אַ וואָרעם אין דער ערד אַ שכן,
טרעפנדיק אים אין אַ ווינקל פון בית-עולם;
עס מוז אַ מאכל זיין גאָר אַן אַנטיק,
דער פרישער בר-מינן!
מען זאָגט, אַז דער פאַרשוין געווען איז אַ פּאָעט:
זיין מוח האָט מיט טרוימען געטלעכע זיך גאָר גענערט
און דאָס האַרץ איז פול געווען מיט זעלמענע געפילן.
אויב איז אַ העלפט גאָר אמת
וואָס אויסגעקריצט איז אויבן דאָרט אויף דער מצבה,
איז עס ניט קיין מענטש —
אַ מלאך גאָר, ווייזט אים, געווען!
און אַזוינס, מיין טייערער,
זענען מיר ניט אַפט געוואוינט צו טרעפן.
זאָג דעם אמת: מיט דיינס גלייכן
מוסטו זיך באַלעקן! — אַזאַ סעודה!

— חוזק און איראָניע
 פאַסן פאַר צווייפּיסקע פּילייכט,

ניט פאַר פּראָסטע ווערעם וואָס מיר זענען.

— „טרוימען“ ? „זעלטענע געפילן“ ? „געמלעכע געדאַנקען“ ? —
 ווי פאַר וועמען ! דאָס איז אפשר פיין און אידל;
 נאָר ווייזט אויס,

מען ווערט דערפון ניט פעט !
 פאַר מיר, אַ פּראָסטן וואָרעם, זיי מיר מוחל,
 איז שוין ליבער אַ פאַרשוין

וואָס נערט זיך נאָר מיט איינפאַכע חזירים —
 ס'איז אפשר ניט פּאַעמיש, אָבער שמאַלציק !
 וואָס טויג מיר אַט דאָס לייב פון הוילע ביינער,
 אָנגעפילט מיט שיינע אידעאַלן ?
 ניט פאַרהאַן דערפון צו קייען, חבר !

מאדערנע וועלף

נאך לאנגן טשאטעווען ארום דער סטאדע
האבן וועלף פארשלעפט א שאף,
ניט לעבעדיק, ניט טויט,
ערגעץ וואו אין טיפן וואלד.
דא וויל שוין איינער טאן איר רעכט:
ביזע אויגן גליען, סלינע רינט פון פיסקעס —
„שטייט נאָר! שטייט אַ וויילע! —
רופט דער עלטסטער פון דער באַנדע;
ניט געאיילט זיך, וועלף!
לויט אונדזער נייער וועלפישער מעמאָדע
קען מען אויסניצן אזא מין שאף מיט מער פארשמאָנד:
צוגעוואוינען מיט אַ גלעט, אַ שמיכל
אַ נאָיווע שאַף צו „גומע“ וועלף
מוז זיין ניט שווער:
זי קען פארנארן,
ברענגען גאַנצע סטאדעס אונדז אַהער!

איר געדענקט די מעשה דאך מיט יענע שעפסן :
 איינער שפרינגט אין וואסער — שפרינגען אלע נאך.
 אט וועט איר עפעס זען ! —
 ליבער פריינד, דו ביסט א שאף ניט ווי געוויינלעך.
 ערשמנס
 ניט ווי די בהמות פון די סמאדעם
 וואס לאזן פירן זיך פון פארכעוואטע הינט
 און פון פאסטוכער וואס שינדן זיי די פעל;
 צוויימנס
 האסטו עפעס שמאלצערס אין דיין בליק ווי זיי;
 ביסט, ווייזט אויס, ניט פון דער ראסע
 וואס פראוואצירט אונדז וועלף
 און וואס מיר טוימן, נאר וויל זייער אויסזען איז צו נאריש.
 אזא שאף ווי דו ביסט ווערט
 מיט אונדז, די פרייע וועלף, צו לעבן,
 עמעמען די לופט פון ניט-געצוימטע וועלדער.

מיט דער צייט,
 אַנשמאַט צו קייען גראַז אָן טעם,
 וועט דיין מויל אַ צאַן אַ ליימישן באַקומען,
 דערקענען דעם געשמאַק פון בלוט,
 וועסט זיין אַ שאַף אַ לייט מיט ליימן גלייך!
 די שאַף ליגט נעבעך אין געהאַקטע וואַונדן;
 עס שוידערט אויף איר לייב די פעל —
 אַרומגערינגלט מיט אַזעלכע שכנים —
 און מען זעט קיין הילף פון קיינעם!
 זי באַמראַכט די סלינענדיקע גראַע מאַרדעם
 און דערמאַנט זיך די אומשולדיקע און ווייסע שעפעלעך אין פעלד.
 „בייסן העלדזער“ — „זשליאַקען בלוט“ —
 זי שליסט די אויגן:

„ניין!

ניט פאר מיר, געערמע וועלף, איז אזא לעבן!
ליבערשט זענען מיר די שוואכע שאף אין שטאל
ווי אייער פרייע וועלפישע געזעלשאפט.
בייסן העלדזער — זשליאקען בלום —
א חרפת איז דערצו צו האבן ציין!
מוחל! מוחל!...“
נאָר א שפרונג, א ריטש —
און א שארפער צאָן האַקט אָפּ
דער שאַפּס נאַיווע רייד.

די זויערע אונערקע

קלאַגט אַ זוירע אונערקע :
„גאַט מיינער,

איך האָב חלילה נישט צו דיר קיין מענה,
וואָס דו האָסט אַ זוירע אונערקע מיך נאָר באַשאַפן;
פאַרקערט — איך בין צופרידן מיט מיין גורל :
נישט יעדער קען דאָך קומען אויף דער וועלט
אַ רויו, אַ מילגרוים, צי אַ פאַמערעאַניץ.
די צרה איז נאָר, וואָס מיר איז באַשערט
אין ראַסל זיך צו ווייזן ס'גאַנצע לעבן.
נישט שוין זשע מוז עס אַזוי זיין ?“
ענטפערט איר אַ שכנמע :
„אוי גולם, גולם !
ווען נישט דער ראַסל —
וואַלסטו קיין זוירע אונערקע אפילו נישט געוועזן !“

די קרא

איז א קרא געפלוין נאך אנאנד
איבערן גאנצן לאנד,
געפלוין, געפלוין
וואו געטראגן ד'אויגן:
פעלדער פול מיט קווייטן,
גערטנער, רויזנבייטן,
וואלד און גרינער סאד.
איבער דאָרף און שטאָט
געפלוין איז די קראַ.
אזוי אַ גאנצע שעה
איבער אלע פראַכטן,
און נאך אַ לאנג באַטראַכטן —
אַ פּגראַפֿ אינעם מיסט געפונען
און זיך אַראָפּגעלאָזט דערינען.

די עכטע און די פאלשע בלום

אגט א בלום אין א בוקעט פון ליוונט און פון דראם,
פארבונדן מיט א שליף, הינטער א קופאל פון גלאז,
צו אירם א שכנה אין א גלעזערנעם וואזאן מיט נעכטיק וואסער:
„שוועסטער מיינע נעכער, זע נאר סארא פנים!
אזא יונגע רויו —
און וועלקט, גייט אויס!
איך זאג דיר בנאמנות,
ס'שניידט דאס הארץ מיר פאר רחמנות
און כ'טראכט, צי לוינט גאר זיין אן עכטע בלום?
וואס קומט דיר אויס דער גארטן,
דיין שמעקעדיקער אטעם און דיין צארטע הויט?
דיין שיינקייט איז די סיבה פון דיין טויט!
איז דען ניט ליכער מיר מיין ליוונטענע פראכט?
כ'קען אייערס גלייכן טויזנט איבערלעבן!“

יענע גוססט, זיפצט און שמייכלט :
„וואָס אמת איז — איך שטאַרב;
איך האָב דאָך כאָטש איין פּרילינגס-שעה געבליט!
און דעם מעם דערפון, מיין טייערע,
וועסטו קיין מאָל ניט באַגרייפן!“

דער פויגל און דער פראש

פרעגט א פראש מיט אומעט ביי א פויגל:
„ווי זאל איך טאן, וואס זאל איך מאכן,
כדי א פויגל זיין ווי דו?
איך זע דיך פלאטערן און פליען
פון בוים צו בוים, צי אונטער זון און וואלקנס;
איך הער דיין פריילעך טשוויטשערן און טרילן —
און מיין לעבן ווערט מיר נימאס:
תמיד אין דער בלאטע,
תמיד אין דער נידער!
מיין קוואקען, ווי דער כאר פון מיינע שכנים,
מאכט מיך גאנצע נעכט משוגע!
וואס וואלט איך ניט געטאן,
כדי צו זיין א פויגל!
מיך ציט די הייך!
איך פרוואו זיך אפט דערהייבן,
אפט טו איך אויך א שפרונג —
נאר ווען און וואו!
דערשלאגן, טויט און מיד,
פאל איך באלד צוריק.“

— מיין ליבער פריינד, דיין פיין איז גאנץ נאטירלעך;
איך וואלט פון צער געשמאָרבן,
ווען איך זאל דארפן לעבן אין דער בלאַטע.
קיין עצה אָבער איז פאַר דיר נימאָ:
אַ פויגל ווערט מען ניט —
אַ פויגל איז מען באַלד געבוירן!

די ליאנע

א ליאנע,

ארומגערינגלט יארן לאנג ארום דעם שטאם,

האט — אפגעהאקט מיט אים צוזאמען —

געקלאגט:

„פאר וואס זאל איך עס נעכער,

שוואכע פלאנץ,

מוזן מראגן פונעם בוים

דעם וויסמן גורל?

גיטא קיין יושר אויף דיין וועלט, מיין גאט!“

ביימער

דאָבן ביימער זיך מיט רויש צעווערטלט,
דאָ אין אַ שמועס,
דאָ אין אַ גאַנץ גערודער.
יעדער וויל באַווייזן, אז די הויפּטזאַך פונעם וואַלד
איז ער;
יעדער שאַקלט זיך און מענהט,
וויגט אַהין, וויגט אַהער,
צעשפּרייט די צווייגן, שושקעט אַדער רופּט.
די סאַסנע
— מיט הבדלות גרינע אין די הענט —
וויל באַווייזן:
„ווען ניט איך מיט מיין כסדר גרינען —
וואָס פאַר אַ פנים וואַלט געהאַט דער וואַלד אין ווינטער,
ווען איר בלייבט אַלע אַפּגעריסן, אַפּגעשליסן,
מיט די דאַרע צווייגן הויל און נאַקעט?“
און זי קנאַקט מיט אירע שישקעס.

דער דעמב
צעשפרייט זיך ברייט :
„שאט! שאט! לאזט רעדן, לאזט!
פון דורות אן שוין ווייסט מען.
אז א דעמב איז ווי להבדיל
ביי דעם מענטש א גבאי אין א שול :
דאס אייבערשטע פון שטייטל —
א פארנעם! א גרויס! א כבוד!
וואס זשע פלוצלינג ס'גאנצע טענהן?
שששט! שא זאל זיין, רבותי!“
די בלאסע בושאזע,
— אט די איידלסטע פון אלע —
פרואווט אויך אריינזאגן א ווארט.

הכלל :

עם גייט צוועק א רעדעריי;

אפילו א קורצפויסק שוועמל

וויל אויך זיך לאָזן הערן

(און דאָס איז א זעלטענע דערשיינונג).

„לאַזט! לאַזט! שטופט זיך ניט!“ —

א לאַנגער בוים

שטרעקט אויס א דארן גאַרגל איבער אַלע,

זעט די גרינע קעפּ אויף קעפּ

און רופט אויס :

„רבּותי, שטיל זאָל זיין!

וואָס טויג די קריגעריי?

ניט דו, ניט ער, ניט יענער איז א יחסן —

יעדער איז אַ בוים פאַר זיך.
נאַר צוזאַמען זענען מיר דער וואַלד,
נאַר צוזאַמען בילדן מיר די וואַנט
וואָס צוימט דעם ווינט אין ווילדן לויף.
אַפגעזונדערט —
וואַלט ער אַלע צווייגן אונדז צעבראַכן
און אונדז אפילו מיטן וואַרצל אויסגעריסן.
טוט זיך יעדער זיין עבודה!
קריגט זיך ניט און האַלט זיך פיין צוזאַמען!
איז דעם זכות וועט גאָט אייך העלפן! אמן!"

דער האן וואס לערנט זיך זינגען

X האן, א יונגער שנעק, האט גאנצע טעג
פון פריעסטן באגינען
צווישן הענער זיך געגארגלט
און — וואס אמת — האט גאנץ פיין
געקרייעט ווי מען דארף:
דעם אמתדיקן קריי;
איבעראל האט אפגעקלונגען
זיין קוקעריקו.
„אן אמתדיקער זינגער!“ — האט א מאל
זיך עמעץ אויסגעדריקט.
אונדזער האן האט דאס דעהערט
און זיך — פאר גאוה רויט — צעקאלעקוצקעט.

„א שאלה עפעס! טאקע אן ארמיסמ!
 נו וועל איך איצט זיי ווייזן מיין טאלאנט!“
 און באלד האט ער דאס קרייען איינגעפאקט
 און מיט התמדה אויף א בערגל מיסמ
 סאלאוווייגעזאנג זיך חזרן גענומען;
 געקרעקט זיך און געכארכלמ,
 געפרואווט דא ווארקען, קראקען, כריפען, קוואטשקען.
 נו שמעלט אייך פאר די צארמע טרעלן
 פון זיין הייזעריקן גארגל!
 די הינער האבן זיך געהאלטן ביי די זייטן,
 קיין אייער ניט געלייגט און נאר באטראכט
 דעם האן, דעם ליץ.

ביז איינער — (זיינס א פריינד, א האָן ווי ער,
נאַר מיט מער שכל) — האָט זיך אַנגערופן:
„ביסטו א האָן — טאָ זיי א האָן א לייט!
קריך ניט אויף די גלייכע וועגט
און מאַך ניט ס'ליימישע געלעכטער!
איידער זיין א נאַכטיגאל א שלעכטער,
בעסער זיי א גוטער האָן!“

די מויז פארן לייב

דאָט זיך אַ מויז דערוועגט
צום מלך פון די חיות צוצוקריגן
אין אַ גוטער רגע.
„האַב קיין פאַראיבל ניט,
אדוני לייב!
ניט שוין זשע ביסטו מלך בלויז דערפאַר,
וואָס מעכטיקער פון אַלע איז דיין שווערע לאַפע
און מיט דיין בריל
מאַכסטו ציטערן די גאַנצע וועלט?
זענען מיר ניט אַלע גלייך פאַר גאַט?
מוז נאָר די קראַפט אַליין רעגירן?
אויב אזוי —
וואו איז די דעמאָקראַטיע?
קיין מאָל וועט קיין מויז ניט קענען הערשן.
אונטער לייבנס אייביקער דינאַסטיע
וועט די חיות-וועלט נאָר ציטערן פאַר מורא!“

קוקט דער לייב דער מויז גלייך אין די אויגן —
יענע בלייבט פארצימערט, מויט —
און ער טוט אַ ברום :
„וואָס זאָגט זי דאָרט די מויז ?
איך לייב פאַרשטיי ניט זייער מויזנשפראַך !
גיי ברענג אַן איבערזעצער !“
און ער טוט אַ טרייסל מיט דער גריווע,
אַז יענע בלייבט פון שרעק שיר ניט געשמאַרבן
און אַנטלויפט, אַוואו דער פעפער וואַקסט.

צוויי שוואלבען

איין שוואלבע זאגט צו דער צווייטער :
„זע, ווי בלאָ, ווי ליכטיק איז דער הימל!
קום!
מיר וועלן לאָזן זיך פארשיכורט
אין יונגן דרייסטן פלי!
עמעמען די בלאָע ווייט,
טרינקען דעם זעפיר,
נערן זיך מיט זון —
און שוועבן פריי און אייביק!“
— „עמעמען די בלאָע ווייט“ ?
„טרינקען דעם זעפיר“ ?
„נערן זיך מיט זון“ ? —
מיין טייערע, דערפון וועסטו ניט ווערן פעט!
מיר איז ליבער צו דער זעט
פראַסטע קערן, ווערעמלעך — אפילו נאָר אַ פליג!
דער טאָג איז קורץ — און ביז דו קומסט צוריק,
איז פאר פרנסה שוין צו שפעט!

— פליגלדיקער סאַנמשאַ פאַנמשאַ — זיי געזונט!
 — פלי געזונמערהייט — דאַן קיכאַט!
 און זי לאַזט זיך פּייל פון בויגן,
 וואו עס טראַגן נאָר די אויגן:
 „זון, דו אוצר שיינ און פרייד!
 ווי גוט צו שוועבן אין דער בלאַער ווייט,
 די פליגל קעגן ווינט צעשפּרייט
 און פילן פון דער לופט דעם גלעט פון זייד!
 פליען! פליען! ווייטער! העכער!
 פאַכען מיט די לעבעדיקע פעכער!
 טרינקען בלאַען רוים אין גאַלדנעם בעכער!
 און ניט פילן מער די צייט!“
 נאָר וואָס זשע? — עפעס נאָגט אין ברוסט!
 „שווייג, מאַגן נאַרישער!“ — אומזיסט!
 „בלויער רוים און זונענגאַלד“ —
 אים האַט אַ קערן זיך פאַרוואַלט!

ווי לאנג דער גוף איז פול —
איז די נשמה לייכט :
„דער האַריואַנט סיי ווי איז ניט דערגרייכט;
איך וועל אַן אַנדער מאַל שוין פּרואוון !
מען קען ניט לעבן בלויז מיט הימליש גליק ;
אַהיים ! אַהיים ! אַהיים צוריק !“
און אומעטיק, פאַרטראַכט
קומט די שוואַלב אַהיים שוין אין דער נאַכט :
קיין פליגעלע ניט זשומט, קיין פענצטער איז ניט אַפן —
און לייגט זיך מיד, אַ הונגעריקע שלאָפן.

פישלעך

ל יגן פישעלעך

און גייען אויס — דערשטיקט.
איינס, מיטן פיסקל אָפּן, זיפצט צופרידן:
„וואָס מיך טרייסט —
אַ נעץ פון זייד האָט מיך געפאַנגען!“
אַ צווייטס:
„און מיך אַ האַטשיקל פון גאַלד!“
נאָר איינס, שוין טויט כמעט,
וויינט מיט טרערן ביטער:
„ניט טרויעריק גענוג איז זייער גורל —
גאוה פעלט זיי!“

דאס פידל

וו אָס ביסטו אזוי טרויעריק, דו פידל?
ביסטו ניט פון פיינסטן האַלץ,
געמייסטערט ווי אַ קונסטווערק יעדעס פיצל?
איז דיין שאַכטל ניט מיט רויטן סאַמעט אויסגעבעט?
אַלע סטרונעס גאַנץ! און אידל — מיט אזוי פיל ליבשאַפט —
גלעט דיך מיט זיין לייכטער האַנט דער פידלער!
אַט האָב איך דיך געהערט:
אַנגעלענט אַן אַקסל, קוים באַרירט פון צאַרטע פינגער,
האַסטו ווי געוויינט.
איז אזוי טרויעריק דיין מזל?
איז אזוי גרויס דיין צער?

— דו האַסט אַ טעות, פריינד,
ניט איך האָב עם געוויינט!
איך אינסטרומענט — וואָס איז מיר דען די נפקא-מינא,
צי טרויעריק, צי פריילעך איז מיין ליד?
איך שפיל וואָס מען פאַרלאַנגט פון מיר!
איך בעט נאָר איינס: ניט רייסן מיר די סטרוגעס!
דער אומעט פון מיין ליד איז ניט אין מיר, דאָס פידל,
נאָר אין דעם וואָס שפילט דערויף.”

דער ווירטואז

אן אייזל, הערנדיק דעם סאלאוווי, רופט אויס מיט חוזק:
„זינגען קען ער אפשר, אָבער ס'איז אזוי... ניט שלעכט...
ניט קיין ווירטואז, שוין גיכער אָן אַמאָטאַר;
און בכלל — אַ ביסעלע צו שוואַך;
קוים וואָס מען הערט — און אויך נאָר אַוונטצייט,
ווען אַלע דרימלען אַדער שלאָפן.
נאָך אַ נס, וואָס איך האָב לאַנגע אויערן. —
וואָס גאַפט איר, עולם-גולם, ווי בגילופין?
איר האָט ליב ניגונה צי אַ קול וואָס לאַזט זיך הערן?
קומט מיט מיר אין מאַרק אַ ביסל!
אַט אין גאַנצן טומל פון יאַריד —
דאָ וועט איר זען, וואָס ס'הייסט מוזיק!“

צו מאַרגנס קומען אַלע זען און הערן
די נסים און נפלאות פון פירפּיסיקן קאַרוּזאַ.
יענער זעט דעם עולם, טוט אַ שאַקל מיטן עק
און צעלאָזט זיך מיט אַ קול אַזוי משונה-ווילד,
אַז אַלע שמופן זיך די פינגער אין די אויערן
און מאַכן פים וואו נאָר די אויגן טראָגן.
שאַקלט מיטן קאַפּ דאָס אייזל:
„מבינים זענען זעלטן — די וואָרע קונסט גיין אונטער!“

דער מענטש מיטן בעזעם

דעיי! העי!

גומער ברודער, שטיי נאָר, שטיי!
וואָס עפעס אזוי איילנדיק געשפּאַנט
מיט אזאָ מין גרויסן בעזעם אין דער האַנט?
— מיין פּריינד, האַלט מיך ניט אויף!
דו זעסט ניט, ווי איך לויף?
די גאַנצע וועלט פאַרקויטיקט און פאַרוויסט —
כ'וועל מיט מיין בעזעם אויסקערן דאָס גאַנצע מיסט!
— העי! העי!

גומער ברודער, שטיי נאָר, שטיי!
לויפסט רייניקן די וועלט? — ס'איז טאַקע פּיין!
אַבער אין דיין אייגן ווינקל איז שוין ריין?"

די נאָז מיינע, וואָס אַלץ דערשמעקט כּסדר,
זי טראַכט:
דער לץ וואָס איז פון וועלטמיסט אויפגעבראַכט,
זאָל ער קודם רייניקן זיין פּיצל חדר!

דער סאלאוויי

איצט אין דער גרינער טיפעניש פון גארטן
א סאלאוויי
און שפילט מיט זיסע טרעלן א געזאנג פאר זיין געליבטער;
מאכט קאלארעטור,
דריידלט זיך און פייפט
און ווינקט פארפירעריש צו מיט אן אייגל.
רופט זיך אן א שכן (אויך, ווי ער, א פויגל;
איך געדענק ניט אקוראט זיין נאמען):
„היתכן, וואס דו זינגסט דא, שיינער חזן,
האב איך פאר א יארן שוין געהערט פון דיר אליין.
דו האסט עס געזונגען שוין פאר א געליבטער
און דו האסט זי — מיר ניט, דיר ניט — זומערצייט פארלאזט.
אלע ווייסן דאס — און זי,
דיין נייע דולצינעע, אויך געוויס.
וועט זי גלייבן דייע רייד?
ביסט א פויגל, זאגט מען, ניט קיין נאר:
זוך זשע אויס א צווייטן ניגון
אדער כאטש א צווייטן נוסח!“

יענער האַרכט אַ וויילע :
 „וואָס דו זאָגסט, איז טאַקע לאַגיש —
 איך האָב שוין געטראַכט דערפון.
 נאָר וואָס טויג מיר דרייען זיך דעם מוח ?
 אמת טאַקע : וואָס איך זינג, איז שוין ניט ניי ;
 ניט נאָר, כ'האַב עס שוין געזונגען יענעם מאַל,
 נאָר זינט איך בין אַ פויגל.
 מיין גאַנצע סאַלאַוויאַישע משפּחה
 און אַלע, ווי מיר זענען אויף דער גאַרער וועלט,
 זינגען מיר פון אייביק אַן דעם זעלבן ניגון
 אין דער זעלבער צייט,
 פאַר די זעלבע וואָס מיר ליבן און פאַרפירן.
 און זיי —
 זיי ווייסן גוט דערפון — זיכער, ווי דו זעסט מיך לעבן !
 קענען שוין פון אויסנווייניק
 סיי די ליד און סיי די מעשה מיט דער אַפּגענאַרמער ליבע.

אָבער ס'מאַכט ניט :
דער עפעקט איז יעדעס מאל דער זעלבער,
כאַטש מען ווייסט פאַרויס דעם רעזולטאַט.
די פאַרליבטע גלייבן אויפן בלויון וואָרט,
ניט פאַרהאַן ביי זיי קיין פאַלשע שבועות.
וואָס זשע דאַרף איך זוכן ?
און אָפגעזאַגט —
מיט אַ נייעם פייף און מיט אַ נייעם דריידל
נעמט ער זיך אויף ס'ניי באַווייזן אַלטע שטיק !

די מויז אין געפאר

ל ויפט א מייוז זיך באהאלטן, פון דער קאץ דער גולנמע געזוכט.
„ראטעוועט! געוואלד! געוואלד!
— אהער! אהער! — רופט פון א לאך א מויז;
דא ביסטו זיכער ווי ביי דיר אין הויז.
גיכער! גיכער! טו זיך א באהאלט!
— וואס? אט אין דעם שווארצן שפאלט?
ניט לופטיק, ניט היגיעניש אזא לאך —
קענסט פון ענגשאפט אויסגיין נאך!
— גיכער! גיכער! גולם מויז!
די נשמה גייט מיר אויס!“

פלוצלינג בלייבט דאָס מייוול שטיין
איבערראשט — פאַרגעסן נעגל, ציין :
„זע נאָר, וואָס איך האָב געמראָפּן!
אַ מין פּאַלאַץ! ווי פּון גאַלד!
דראַט מיט ברעמלעך — פּונקט ווי כ'האַב געוואַלט!
ברויט מיט שמאַליץ! און ס'מירל אָפּן!
— אַהער! אַהער! די קאַץ איז דאָ! דו ביסט אַראָפּ פּון זינען!
— שווייג שוין בעסער, שווייג!
כ'האַב בעסערס פּון דיין לאַך געפונען!“ —
און זי לויפט באַהאַלטן זיך אין כאַפּקע-שטייג.

דער בוים און זיין פרי

ראָס זאָגסטו, בוים, אויף אַט דער פרי? —
ניט שלעכט! נאָר אויסמערליש — אַ ביסל קליין;
ווען רוימלעכער אַ ביסל וואָלט זי זיין
און אַ ביסל גרעסער,
וואָלט ניט געוועזן קיין עברה;
און מיט דעם אַראַמאַט
איז אויך ניט גלאַט:
וואָלט זי אַ ריח שוין אַן אַנדערן געהאַט,
וואָלט אויך געוועזן בעסער.
— בוים נאַרישער, דו האַסט אַליין געהאַט די ברירה
צו מאַכן זי, ווי דיר געפעלט:
ס'איז דאָך דיין פרוכט! האַסטו ניט דערקענט?

אַזוי איז שוין אויף אונדזער וועלט:
זעלטן ווער דערקענט זיך זעלבסט אין ווערק פון זיינע הענט!

דער בער און די יעגער

מיט כישרעקייט און מי
געלונגען איז דריי יעגער אין א וואלד
צו פאקן לעבעדיקערהייט
א ברוינהאָריקן און ברומענדיקן ריז,
א בער.
פון גרוב אַרויסגעשלעפט,
ליגט רב דוב געבונדן פאר דער טיר
און די יעגער זעצן זיך א וויילע ביי דעם אויוון,
נעמען עפעס אינעם מויל,
טראַכטן וואָס צו טאָן מיט דער מציאה.
„ווען איך וואַלט אזא בער געהאַט פאַר מיר אַליין,
זאָגט איינער, קייענדיק געשמאַק —
מאָך איך מיר פון אים אַ פעלץ;
וואַרעם אַ מחיה איז אַ בערנפעל!“

— איך וואָלט פאַר מיין בעט דאָס אויסגעשפּרייט ;
מיטן פּיסק און מיט די לאַפעס איז עס
שיין און פּראַקטיש אין מיין שטוב !
— און איך וואָלט אים געלערנט טאַנצן ;
מיט אַ פּייקל אין דער האַנט
פיר איך אים אַרום פון שטאַט אין שטאַט,
פאַרדין מיר לייכט אַ גראַשן.
וואָס זשע טוט מען אַבער מיט איין בער פאַר דריי ?
„לאַמיר וואַרפן גורל !
ווער עס וועט געווינען, נעמט דעם בער.“
גייט אַוועק אַ שפּיל מיט ציען שטרוי.
דער שפּאַסט זיך, יענער שרייט : „דו נאַרסט !“

באלד פאלן קלעפ —
הכלל, א גאנצער טארטראם מיט א גערודער.
וואס טוט דערווייל דער בער?
מיד פון ליגן אין געהאקטע צרות,
נעמט ער בייסן, גראמטשען זיינע שמריק;
אזוי לאנג און אזוי ברייט —
ער פלאנמערט זיך ארויס און מאכט זיך
מיר ניט דיר ניט א ויברה.
ווען יענע, נאך א שעה מחלקות,
קומען טיילן זיך אין דרויסן מיטן בער,
איז יענער שוין ניטא — א שטיין אין וואסער!

דער הונט און דאס פערד

א הונט באקלאגט זיך פאר א פערד :
„האט ווער אזוינס געהערט ?
דער פורמאן-יונג, דיין באלעבאס —
טראץ דעם,
וואס אין שווערע וועגענער געשפאנט
שלעפסטו זיינע לאסטן נאך אנאנד,
זידלט ער דיך אויפן קול,
און מיט א שטרענגער האנט
קאטעוועט דיך, שמייסט
וואס שמייסן הייסט —
און דו — זאלסט עס א הירושע טאן א מאל !
פארמאכסט די אויגן,
דעם קאפ געבויגן
שווייגסטו שטיל.
טאמער אבער טו איך נאר אויף דיר א ביל,
צי אויף קאטאוועס דארט א ביס,
א קיצל אין דער לימקע אדער אין די פיס —

דא ווערסטו אויפגערעגט, שרייסט בקול-רם,
שטעלסט זיך גלייך דיבאָם!
אַלץ מעג יענער — און איך אַ שטייגער מאַר ניט?
— קלב נאַרישער, דיין בילן
מיט דיין בייסן וואָס דו רופסט עס שפילן —
אַרן אַרט עס דווקא מיך שוין גאַרנישט.
וואָס מיך קרענקט און איך געפינ געמיינ,
דאָס איז צו וויסן:
פון אַ פאַרשקלאַפּטן נפש פונקט ווי איך אַליין
צו זיין געזידלט און געביסן!"

דעם כישוף־מאכערם לערן־יינגל

רײ נאָר דאָס וואַסער אויסגערונען
און די קליידער טרוקן,
האַט דעם כישוף־מאכערם לערן־יינגל
פאַרגעסן באלד די מעשה מיטן שמעקן,
מיטן טראַגן וואַסער,
מיטן מייסטערס רייד,
און ווידער זיך גענומען, ווי אַ מאַל,
קוקן וואו מען דאַרף ניט,
האַרכן וואָס מען זאַגט,
לעזן אין די ספרים וואו מען טאַר ניט,
און אַכטונג טאָן אין האַלבער נאַכט,
ווי דער באַלעבאַס ביי רויטע פלאַמען
האַלט דאַרט זיינע קאַנפערענצן מיט מכשפות
וואָס קומען אויף די בעזעמער צו רייטן.

סודעט זיך מיט פלעדערמיז און סאָוועס,
מישט דאָרט גרינע פליסיקייטן אין געדרייטע גלעזער
און ברומט צו עפעס אין דער פינצטער מיט אַ מאַדנעם ניגון.
בלייבנדיק אַ מאַל אליין אין שטוב, ביי טאָג,
אַנשטאַט מיט דעם בעזעס אין דער האַנט
אויפצורוימען, פייער מאַכן
אָדער טאָן אַ לערן-יינגלישע מלאכה,
כאַפט ער צו זיך אין אַ פינצטער ווינקל
און געפינט אַן אַלטן פאַרמעט מיט אַ שפּרוך :
„נעם אַ שמעקן און דו זאָג אזוי : —“
און דאָ קומט אַ מאַדנע שפּראַך
מיט קרומע אותיות און צייכנס.
„נעם אַ שמעקן“ ? —
דאָס איז לייכט ! באַלד איז עס געשען :

מיט התמדה
 נעמט ער זאגן וואָרט ביי וואָרט דעם שפּרוך,
 אַבער וואָס געשעט?
 אוי גאָט אין הימל! כּישוף! מאַקע כּישוף!
 זע נאָר:
 פּונעם שטעקן ווערט אַ בייטש,
 אַ געזונטע בייטש, אַ קאַנטישק,
 געפּלאַכטן, ווייך און בויגיק —
 און זי נעמט דעם כּחור קאַטעווען און שמייסן, וואו מען דאַרף.
 „איי! געוואַלד! ראַטעוועט! עס בייסט דער הינטן!
 מייסטער! ראַטעווע! —
 געוואַלד! געוואַלד!“
 דער כּישוף-מאַכער קומט צו לויפּן
 און, האַלב בייז און האַלב אין חוּזק,
 זאָגט ער:

„קונדס איינער! גוט אזוי!
 וויסן זאלסטו,
 אז דער שפרוך באשאפט די בייטש, וואס שמויסט
 פאר טאן דאס, וואס מען טאר ניט.
 האסט פארדינט די שמיץ!
 א בייטש — זי וויסט ניט פון קיין קונצן!
 פאלגן זאלסטו נאך א מאל:
 ניט משעפען וואס מען דארף ניט!
 ניט רירן וואס מען טאר ניט!
 און דאס מאל
 וועט די בייטש קיין שמעקן צריק ניט ווערן,
 נאר פארקערט:
 שטיין וועט זי געהארבזאם אין א ווינקל
 און זי וועט שוין אכטונג טאן אויף דיר!“

דאס קאנארקל און די שוואלב

X יונג קאנארקל מיט גאווע רימט זיך פאר א שוואלב:
„דו זעסט מיין נעסט? — פון צארטן פוך!
און איינגעפאסט אין גרינס, אין גאלד!
מיין פריש געטראנק פליסט אין קרישטאל!
פון פיינסטע קערן איז מיין שפייז!
א גוטע האנט מיך טריי באשיצט
פון קעלט און רעגן, גאט זיי דאנק!
אין מילדער ווארעמקייט געטוליעט
איך זינג מיין גליק פון פרי ביז שפעט!
און דו — ?

— מיין ליבער פריינד,
 מיין נעסט איז גראָ און קוים באַשיצט
 פון בייזן ווינט, פון אַפּטע פיינד.
 און ווען מיט מי איך טרעף מיין שפייז,
 אַפּט פאַלט אָן אַנדער מויל דערויף.
 און יאָר נאָך יאָר אין ווייטן וועג די קעלט, די נויט —
 עס טרייבט און יאָגט פון נעסט צו נעסט אין וויסער פרעמד.
 דאָך אומבאַקאַנט איז דיר מיין גליק (איך דאַנק דיר, גאַט!) —
 דען דו באַגרייפט:
 איך בין פריי! איך בין אַ פרייע שוואַלב!“

די הארפע און דאס פידל

איך האב אויף דיר רחמנות! —
זאגט א הארפע צו א פידל;
ביסט אומעמיק:
ווינסט אזוי אפט ציגיינעריש,
זוכסט אזוי זיך אפצורעדן פונעם הארץ —
און האסט ניט מער ווי סטרונעס פיר;
וואס קענסטו נעכעך מיט זיי אויפמאן?
א שאד, וואס ביסט ניט ווי א הארפע!
זע, ווי רייך איך בין
סיי אין פיין-געשניצטן האלץ
און סיי אין סטרונעס!
דו ביסט א מכין אויף מיין רעם פון גאלד?
ביידע הענט מיט אלע פינגער
זענען ניט גענוג אויף מיר צו שפילן.
ניטא קיין יושר אויף דער וועלט! —
דו זיפצסט?

— מיין טייערע, א דאנק!
דו פילסט מיך מיט און רעדסט
ווי א געמרייע רייכע שוועסטער.
גלייב מיר אָבער — כ'בין צופרידן מיט מיין גורל
און מיינע סטרוגעס זענען מיר גענוג —
וואָס דאַרף איך מער?
איך זאַל זיי האָבן הונדערט
און אַלע זאַלן זיין אפילו פון פלאַטין —
ניט שענער וואַלט געווען מיין שפּיל:
הונדערט סטרוגעס —
ניין, מיין טייערע, ניט דאָס איז וויכטיק אין מוזיק;
וויכטיק איז נאָר דאָס וואָס ווערט אויף זיי געשפּילט!

צווישן הינט

א הונט — אט דער געטרייער שקלאף —
האט זיין אונטערמעניקייט צום מענטש אזוי איבערגעמריבן,
אז ער האט דאס לעצטע פיצל גאוות פון א הונט אזעקגעווארפן :
ניט נאר געלעקט די קייט,
ניט נאר געביסן לויטן הארם באפעל זיינס גלייכן —
נאר נאכמאכן געפרוואוט אפילו זיין צווייפטיקן באלבאס
און גאנצע טעג געשמעלט זיך אויף די הינטערפוס,
געשפרונגען — אויך א גאנג מישטיינס געזאגט ! —
און ביי נאכט, פארשוויצט און מיד,
געפאלן צו דער נארע אויסגעמאטערט
און פאר א שכן זיך געקלאגט :
„בימער, ברודער, שווער צו זיין א הונט ! —

— ביטער, זאגסטו? — רופט זיך יענער אָפּ,
און וועמענס שולד איז עס דען, אַז ניט דיינע?
ווער הייסט דיר מאַכן פּוילע שטיק?
טו דיין מלאכה, היט און זיי געטריי —
נאָר גיי ניט אויף די הענט,
קריך ניט אויף די גלייכע ווענט
און זיי אַ הונט מיט הינט צוגלייך!
וועסטו זען, אַז אפילו פאַר אַ קלב איז ניט שווער די הינמישע מלאכה!

די אינסטרומענטן אין ארקעסטער

אין ארקעסטער, בעת דער פויזע, האבן אלע אינסטרומענטן זיך צערעדט — יעדער אויף זיין לשון — און באטראכט די קענטעניש און מעלות פון יעדן איינעם:

דאס פידל — איידל מיט א קוויטש, דער סאקסאפאן — צעגוידערט, דער וויאלאנטישעל — לייטיש און באלבאטיש, דער קאנטראבאס — דער גראבער יונג, אפילו ס'צימבל און די גרויסע קעסלפויק דער מעשענער טראמפייט, דער טראמבאן און די פלייט — א קאקאפאניע מיט דיסקוסיעס, רייד: דער גרימפלט, יענער קלינגט, מען פויקט, מען געמבלט און מען פייפט — יעדער וויל באווייזן, וואס ער איז, נאר אויף אן אנדער מאן.

„און דו? — אנו באווייז נאָר, וואָס דו קענסט! —
 רופן אַלע מיט אַ מאָל זיך אָן
 צום קאַפעלמייסטער-שטעקל;
 וואָס טוסטו דאָ צווישן אונדז, דו שטומע כלי?
 צו וואָס אַ שטייגער קען מען דיך באַדאַרפֿן?“
 דאָס שטעקל שווייגט.
 און פּלוצלינג קומט אַריין דער דיריגענט,
 נעמט עס אין דער האַנט,
 אַ קלאַפּ אויף דעם פּופּיטער — אַלע בלייבן שטום,
 מיט דרײַ-אַרץ צו דעם פּיצל האַלץ געווענדט,
 און טוען ניט קיין פּיפּס, ביז יענער טוט אַ וואונק,
 צעשפּרייט די הענט
 און צייכנט מאַס און ריטם.
 ערשט דאַמאָלס נעמען אַלע שפּילן,
 אַנגעפירט פֿון קאַפעלמייסטערס שטעקל.

צווישן שאף

פון מיין וואָל שפינט דער פאַסמוך זיך אַ טוך
און דעקט דערמיט זיך יעדן אָונט צו!
— אין מיינער וואַרעמען זיך קליינע קינדער
ווי אין אַ נעסט, צו מאַמעס צוגעטוליעט!
— מיט מיינער וועבן זיך די שענסטע שמאַפן
און שיינע פרויען זענען שענער נאָך, אין זיי געצירט!
— און פון מיינער ווערן טעפיכער געמאַכט,
וואָס דעם מלכס פים באַוויליקן צו טרעטן!
צווי רימען זיך די יונגע שאַף.
נאָר אַן אַלמער באַראַן רופט זיך אָן:
„בהמות זענט איר אַלע!
מיט וואָס מישטיינס געזאַגט איר שטייט אין גרויסן!
וואָס איז אייך די נפּקא-מינאַ, וואָס מען טוט מיט אייער וואָל,
ווער עס טראַגט זי — דער צי יענער?
דאָס וויכטיקסטע פאַר אייך: איר ווערט געשונדן;
הויל און נאַקעט שוידערט איר און צימערט אינעם פּראַסט!“

דער העלפאנט און דאס ווערעמל

פאַר אַ ווערעמל אין גראַז
איז אַ העלפאַנט אַ פאַרזעעניש — ניט מער,
און אַן אומגליק ניט קיין קליינס דערביי.
„וואו קען מען נעמען שפייז דאָס צו דערנערן?
ס'גאַנצע לעבן קען ניט זיין גענוג
פאַר איין מאַלצייט אַלין צונויפצונעמען...
און זיכער מוז מען גראַבן טויזנט יאָר
אין דער ערד אַ נאַרע צו באַהאַלטן אַזא באַרג...
ערשט — דער כוח דאָס צו שלעפּן!
און ווי שווער מוז אַנקומען דער טויט!
ווי לאַנג מוז דויערן דאָס שטאַרבן!
זיכער קען ער ניט באַווייזן
אויסגיין, ווען עס איז נאָך שיין און וואַרעם,
נאָר מוז זיך מאַטערן אין פּראַסט און שניי
פון לאַנגע קאַלטע ווינטערס!...
גאָט אין הימל, זיי געבענטשט:
באַשאַפּן האַסטו מיך פּונקט ווי מען דאַרף!“
און איז אַוועק באַהאַלטן זיך אונטער אַ בלימל.

דעם קאמערס עק

טראכט א קאמערס עק :
„צוגעטשעפעט זיך א שלאק פון אלע שלעק,
א פירפויסק אומגליק! — אסור, אויב איך ווייס
א נוצן פון א שפרינגען, לויפן, כאפן מיין,
שלעפן זיך אין קעלערן, אויף דעכער גאנצע נעכט —
און מיך עק מיט! — אוי ביטער, שלעכט
אזא מין שווארצער קאמער!
גאמעניו, ווי ווערט מען פון אים פטור?“
טרעפט — אז ער גייט אין קיך פארביי,
פאלט א האקמעסער ארונטער. — „מיאן!“ — א קוויטש, געשריי,

א שפרונג אהין, א שפרונג אהער —
מימן קאמער איז דער עק ניט מער,
ליגט פריי, פון קאמער ענדלעך אפגעטיילט.
וואס זשע איז געשען?
דער קאמער האט זיין הינטן אויסגעהיילט
און — כאטש אן אן עק — געבליבן איז ער קאמער ווי געווען.
דער עק פון קאמער האט פארענדיקט זיין קאריערע אינעם מיסט.
פריינד! איידער דו באקלאגסט זיך דא אויף דעם צי דא אויף יענעם,
טראכט א ביסל: ווער, וואו און וואס דו ביסט!

די רויו און דאס בלימעלע

מיט חוזק קוקט א רויו
אויף דעם קליינעם אומבאקאנטן בלימעלע ארונטער
וואָס בליט אין גראַז ביי איר צופוסנס:
„שלעפערקע! וואָס טוסטו דאָ
און דווקא נעבן מיר?
וועלכער קבצן האָט דיין קערן דאָ אַהער געשלידערט?
מיינסטו, ווי אַ קורטיזאַנקע
נעבן קיניגינס פון קיניגס פראַכט געניסן?
מיינסטו, מיט דיין אַרעם אויסזען
אונטערשטרייכן מיין באַרימטע שיינקייט?
ניט אויף אַ בייט אין גאַרטן איז דיין אַרט, מיין טייערע!
ביי אַ וואַנט,
נעבן אַ שטאַל,
צי פראַסט אין פעלד, צווישן היי!“ —

און זי שמייכלט פול מיט שפאָט — אַ שיינע דאָך!

דאָס בלימעלע,

באַשיידן — קוים עס קען

אַרויפֿשרייען דאָרט צו דער שטאַלצער דאַמע —

ענטפערט מיט עניוות:

„האַב ניט קיין פאַראיבל, ליכטיקע פרינצעסין!

מיין זוים, ווי דיינעם, האָט קיין גערטנערס האַנט דאָ ניט געלייגט;

מיך האָט דער ווינט מיט זיין קאַפּריז אַהער פאַרטראָגן

און איך שפּראַך דאָ דורך אַ צופאַל.

נאָר איך קען דיר זאָגן:

דאָ צי ערגעץ אַנדערש — איז עס ניט די זעלבע ערד?

דאָ צי ערגעץ אַנדערש — איז עס ניט די זעלבע זון?

דאָ צי ערגעץ אַנדערש — איז עס ניט דער זעלבער רעגן?

מראַכט אַ וויילע און פאַרגעס ניט
(אויב אונטער דיין קרוין איז נאָך פאַרהאַן אַן אַרט פאַר שכל) :
אַז דער זעלבער פּרילינג וועקט אונדז אויף צום לעבן
און אין זעלבן ווינטער וועלן מיר אויך ביידע
פּוילן אין דער זעלבער ערד.
וואָס זשע איז דיין שטיין אין גרויסן? "

דאָס בלימעלע איז זיכער קלוג, גערעכט;
אַבער רויזן זענען שטאַלץ און נאַריש.

די ציבעלע

זאגט א ציבעלע צום מעסער מיט א קרעכץ
וואָס שניידט זי אָן רחמנות:
„זעסט דעם מענטש? איך בין אים מוחל ס'שלעכטס;
איך בין גערירט פון זיין געוויין!
ווער ווייסט?
עס פייניקט אים מיין לייב צו מוזן שניידן,
ער קען ניט זען, ווי איך מוז ליידן!
וויזט אויס, דער מענטש איז גארניט אזא שלעכטער.
אין גורל פון א ציבעלע איז דאָס א שטיקל טרייסט:
ניט ווערן אויפגעפרעסן מיט געלעכטער.
— גולם, מאַך זיך ניט צו נאַר:
מיטלייד פון א מענטש איז ניט געשטויגן ניט געפלויגן!
אויב דיך שניידן שאַפט אים צער,
איז עס נאַר דערפאַר,
וואָס זאַפט פון ציבעלעס אים רייצט די אויגן!“

די גאלדענע און די גענדזענע פעדער

ווי

קומסטו זיך פארגלייכן גאר
מיט מיר פעדער פונעם פיינסטן גאלד,
דו — פראסטע זאך,
אויסגעפליקטע פון א גענדזן-פליגל?
ווען איך הער דיך סקריפען, טוט מיר וויי דאס הארץ!
כ'האב רחמנות אויף דעם ארעמען פאפיר!
מישטיינס געזאגט — וואס קענסטו אזוינס שרייבן נעבעך?
א שאד:
דער מענטש, וואס געפינט פאר יעדער זאך א נאמען,
רופט אונדז ביידע „פעדער“ אן.
כ'בין ניט שטאלץ מיט דיר!“

די גענדזן-פעדער שווייגט — זי קען די ווערט פון רייד,
זי ווייסט,
אז פוסמע גאווע מראגט אויף זיך א גאלדן מלכוש.
א פעדער —
איז עם מער ווי א שליח אין דער האנט?
נאר דער, וואס שרייבט,
און דאס, וואס ווערט געשריבן, איז דער עיקר.

די מאלפע און די זעג

דעם א מאלפע זעגן עמעצן א בוים,
צווייגן איינע נאך דער צווייטער
און דעם שטאם אויף קליינע שטיקער — און זי טראכט:
„דאס איז עס זיין וויסנשאפט, דעם מענטשם,
וואס האלט זיך פאר א גאנצן קנאקער?
וועלכע מאלפע קען ניט מאן דאס זעלבע?“
און ווען יענער גייט א ווילע איבערבייסן,
טוט זי פלינק א כאפ די זעג.
ארויפצוקריכן אויף א בוים,
דאס איז לייכט —
ניט אמת?
באלד אויף א דיקער צווייג באזעצט,
נעמט זי פלייסיק זיך צו דער מלאכה.
„זעגן — אויך מיר א דערפינדונג פון א חכם!
שטופ און שלעפ — שטופ און שלעפ
און דאס אייזן קריכט אין האלץ אליין ;

ס'זעגענעכץ פאלט אַרונטער ווי אַ שניי —
ס'איז שיין און פּראַקטיש. —
קומט, מצלפּעס, זען, ווי אייערס גלייכן איז אַ כּוואַט!
און זי זעגט און זעגט און זעגט —
און זעט ניט, אַז די צווייג וואָס זי דאַרט זעגט,
איז פּונקט די זעלבע, וואו זי זיצט.
פּלוצלינג: באַץ און טראַסק!
זי פּאלט אַרונטער מיט אַ קוויטשעריי
און צעברעכט זיך גוט די ביינער.
אַפּגעקוויטשעט — נעמט זי צריק די זעג,
קוקט און טראַכט און שאַקלט מיטן מצלפּע-פּנים:
„עפּעס פעלט מיר נאָך אין פּאָך!“

דער יושר פון א העכט

ניט דאָרט געדאַכט, ניט דאָ געדאַכט,
וואָס זאָל איך לאַנג דאָ ברייען —
ס'האַט מיט אַ פּלאַטקע-פּישעלע אָן אומגליק זיך געמאַכט :
אַריינגעפאלן נעבעך אינעם פּיסק פון שלייען.
שריי, כאַטש מאַך געוואַלדן —
דאָס פּישל, מיט די ציין געהאַלטן,
דרייט אַהין זיך, דרייט אַהער —
ס'איז בימער שווער !
וואָס טוט מען דאָ ? — ס'איז שלעכט !
וואָס העלפט דאָ בעטן, שרייען ?
ווענדט עס זיך צום אַכזר :

„שמי א ווילע!
אפשר וואלט געווען א פלאן, זאלסט זיך באקלערן:
מיט אומרעכט איינגעשלונגען —
וועסטו זיכער מיך ניט גוט פארדייען.
דיינס בין איך דאך סיי ווי סיי.
הלמאי
ניט נאכקוקן לויט דעם געזעץ,
צי מעג א פלאטקע פון א שלייען אויפגעפרעסן ווערן?
לאמיר ווענדן זיך צום העכט:
ווי ער וועט אויסגעפינען, וועט זיין רעכט.“

טראכט דער שלייען :
נא דיר גאר א נייעם לץ !
שטארבן אויף א ווענטקע אדער אין א נעץ —
ניט גלייכער זעמיקן א פיש אן אייגענעם, ווי ער אליין ?
ווער קען די לאַגיק פון די פלאַטקע-פישלעך דען דערגיין ?
פאַרשטיין, צי ניט פאַרשטיין —
„אויב דאָס איז דיין באַגער,
איז מילא — רוף דעם העכט אַהער !“
דער העכט
איז אַקוראַט געווען פאַרמאַן
אין שאַרפן זיך אַ צאָן.

ניכטער נאך פון נעכטן און,
הארכט ער ביידנס מענות אויס מיט זין
און זאגט :
„איך העכט געפין,
אז אויב שוין פסקענען פונקט לויטן דין,
מוז איך פריר דאס גוט צעקייען,
און דעריבער — “
מוט ער זיך א נעם,
א כאפ דא יענעם און א ביס דא דעם,
שלינגט ביידע איין מיט אפעטיט
און לאזט די גאנצע מעשה אין דער מיט.

אז ער וועט האבן אליך צעקייט,
וועט מען וויסן, וואס דאס אליך באטייט,
אט טאקע ווי אין פסוק שטייט ;
און ווי איר זעט מיך לעבן,
כ'וועל דעם סוף פון משל
מיט גאטס הילף אייך תיבא איבערגעבן.

די גאיווע רויז

איך שטארב פון דארשט —
זיפצט א היישעריק — כ'גיי אוים!
א רויז
מיט רחמנות שענקט דעם דארשטיקן
איר לעצמן טראפן טוי.
דער היישעריק
קומט צו די כוחות באַלד,
די רויז באַפאַלט,
און מיר ניט דיר ניט, אויף דער שנעל
מאַכט פון איר אַ תל.

אזוי
איז אלע מאַל מיר שיינמ,
ווען דו ראַטעוועסט דיין פיינד.

דער לייב אויף דער עלטער

א לייב אויף דר'עלטער, שוואך און בלינד,
ניט האַבנדיק קיין קינד, קיין רינד,
אַריינגעפאלן איז אין אַזאַ מין נויט,
כאַטש בעמל! פּגור! ווינטש אויף זיך דעם טויט!
אַ חזיר האָט זיך אויפן לייב דערבאַרעמט
(פאַרט געווען אַ מאַל אַ האַר!) :
„אדוני לייב, דו קום צו אונדו!
אַ ביסן ברויט, אַ נאַכט זיך דורכגעוואַרעמט
און דערצו — דו וועסט זיך פילן
ווי ביי דיר מיט אונדו אין איינעם!“ —

ווינט דער לייב פאר שכנים :

„זיך נעבעך אויפגעארבעט, וויי און ווינד!
— נו, איז וואָס? — אים פרעגט דער פוקס,
אָבי מען לעבט!
— ניין, כרוּדער לעבן! אידער איד, א לייב,
זאל שלעפן זיך אין הזירישע בלאַטעס
און גריבלען זיך אין מיסמ,
איז ליבערשט מיר דער טויט!
בעסער שמאַרבן שוין אַ הונגעריקער לייב,
אידער לעבן ווי אַ זאַמער הזיר!“

די אומצופרידענע עופות

האָבן ווייסע גענדז און גאַנערישע העלדזער
זיך צעגרענגערט,
און אינדיקעס מיט רוימע פּיסקלעך
האָבן זיך צעגוידערט — האַלדער-האַלדער-האַלדער:
„זוי לאַנג, געוואַלד געשריגן,
וועט מען שעכטן עופות אָן אַ מישפט?
הינער, זעט נאָר אייער סוף:
פעטע יאָיכלעך מאַכט מען דאָך פון אייך
און קינדער קורטשאַקעס דערלעבן ניט צו ווערן גרויס:
מען פרעגלט זיי נאָך קליינערהייט!
לאַמיר לזיפן!
לאַמיר רופן!
רייסן קברים!
פאַסטן, אַז מען דאַרף!“

„שאט! שאט!
 דער קאלעקוצקער האן דער דעלעגאט,
 ער קומט נאָר וואָס פון אַקס,
 דעם שטאַרקן פונעם הויף.“
 „וואָס האָט ער געזאָגט?“ — „וואָס האָט ער געזאָגט?“
 „קוקעריקו, קוקעריקו!
 דער אַקס זאָל לעבן האָט באַטראַכט דעם ענין
 און אויסגעפונען,
 אַז אין ספרים הייליקע אַ רמז איז פאַרהאַנען:
 אַז אונדזער סוף איז פאַרויס שוין באַשטימט;
 אויב אויף דער וועלט
 איז אַזאַ מין אַרדנונג איינגעשטעלט,
 מסתם באַדאַרף אַזוי צו זיין —
 און ס'זינדיקט דער, וואָס וויל דאָס ניט פאַרשמיין!

מיר דארפן דינען אים אלס שפייד,
דעם מענטש, דעם האר !
און דערפאר
מיט גאטס הילף אויף יענער וועלט כאלוינען
וועט מען אונדזערס גלייכן מיט גן-עדן.
דערווייל, רבותי, מוזן מיר דא ליידן,
שווייגן און ניט זינדיקן מיט רייד,
ביז ס'וועט קומען אונדזער צייט !
דער וועג אין הימל איז דעם שוחטס מעסער !
וואָס זשע ווילט איר בעסער,
וועמענס שכר איז גרעסער :
דעמס,
וואָס יענע וועלט איז גליק,
צי יענעמס,
וואָס אויף אים וואַרט דאָס גיהנום ?

גייט זשע, עופות, פיקן, קייען,
לאזט זיך בינדן, שעכטן און פארדייען.
אין דעם זכות געהאלפן וועט מען זיין!
אמן!

אין דער צייט האבן אַקסן שטיל געלאכט
און געטראכט:
„ווי לאנג דער מענטש די עופות קייט,
לאזט ער די בהמות לעבן נאך א שטיקל צייט.“

די איינפאכע בלום און די רויו

שיינע רויו אין גארטן, רייכע שוועסטער מיינע!
ווען איך זע דיין פראכט,
דיין סאמעט-צארטקייט,
דיין צעבלימע קרוין
אין גרינס דעם בייט באצירן,
בין איך דיך מקנא:
זע נאר, ווי דיך האט באזארגט
מיט אל דאס גוטס דעם גערטנערס טרייע האנט,
מיט פרישקייט יעדן אונט,
מיט שאטנס קעגן זון אין הייסע טעג!
קיין ווערעמל, קיין ווינט חלילה
וועט קיין בלעמל דיר ניט משעפען,
אפילו קיין גוט-אויג!
און איך? — דו זע נאר, סארט פנים
איך האב אקעגן דיר!

אויף אלטע ווענט און שטיינער
דראפען זיך די דארע צווייגן מיינע
אין טריקעניש — פארהלשמ,
פון טויזנט ווערעמדיקע לייט באפאלן!
דער ווינט —
ער פליקט און רייסט מיר שטיקער לעבעדיקערהייט!
און דאס בליען מיינס —
מישטיינס געזאגט! — פאר וואָס? פאר וועמען?
קיינער קומט מיין פּרילינג ניט באַגריסן
חוץ די אלט-באַקאַנטע בין,
וואָס ברענגט אַ מאָל אַ גרוס.
— שוועסטער מיינע, וויין ניט אויף דיין מזל;
ביסט דען כאַטש אַ מבין אויף דיין גליק?
מיר קעניגין פון גאַרטן —
פאַרבנפּראַכט פול איידעלע פאַרפומען —

וואס טויג די שיינקייט מיר ?
די סיבה איז זי פון מיין קורצן לעבן !
איך בלי און ציטער אינעם זונענשיין,
ווען עמעץ קומט באוואונדערן מיין שיינקייט,
און צאפל : גייט מען מיך ניט רייסן ?
געצערמלט און געהיטן אין פרימארגן —
מיין טויט געפינ איך אונטצייט אויף עמעצם קלייד
צי אין א גלעזערנעם וואזאן.
מיין טייערע — דיין ארעמקייט באשיצט דיין לעבן :
ביסט פריי ! דו בליסט פאר דיר !
אז אך און וויי איז די,
וואס בליען נאר פאר יענעם !”

א וואלף א בעל־תשובה

א וואלף געוואָרן איז אַן אמתער בעל־תשובה.
מאלע וואָס עס טרעפט זיך אויף דער וועלט,
פאר וואָס זאל אויך צווינגט ניט טרעפן זיך אַ מאל?
אַפגעשלאָגן זיך על־חמא, טוט ער אַ נדר:
ניט עסן מער קיין פלייש!
די בלויזע פאַרב פון בלוט
מאַכט אים פשוט איבלען.
ער נערט זיך בלויז מיט גראַז,
מיט פירות און מיט וואַרצלען
און פאַרטרינקט מיט וואַסער;
דאוונט טריי,
טוט תפילה אויפריכטיק און פאַסט.
אין גאַנצן וואַלד
האַט זיין נייער רום מיט רושם זיך צעטראָגן:
„אַ צדיק!“

אלע חיות, יונג און אלט,
 קינד און קייט,
 פון נאנט און ווייט,
 לויפן זען דאס וואונדער.
 אן אכזר — טשעפעט ניט קיין פליג —
 געווארן איז א גאנצער „צער-בעלי-חיים“!
 טאקע נאר א נס מן השמים.
 ווען ניט א ביסל מורא אינעם הארץ,
 די שאף אליין געלאפן וואלטן אין זיין נארע
 נאך א קוויטל, נאך א ברכה, א גוט ווארט.
 דער וואלף, ער טראכט:
 „יא, איך בין פרום,
 איך האב חרטה טויזנט מאל אין טאג אויף מיינע זינד —
 וועט עס העלפן?“
 ער דערמאנט זיך אלע מערדערייען פון א מאל
 און ער וויינט מיט טרערן אויפריכטיק און ביטער.

„דער מענטש —
 שוין אזוי לאנג, ווי וועלף דערגייען אים די יארן!
 ניט די סטאדעס בלויז גערויכט, געממיתט —
 וויפל מאָל פלעגט ער דערשראָקן קוקן אינעם פענצטער
 ווינטערצייט, ווען איך פלעג בלאַנדושען נעבן הויז
 און וואַיען מוראדיק צו דער לבנה!
 כ'וועל גיין צו אים אליין מחילה בעטן.“
 און טראַץ אַלע הינט און שמעקנס
 שמעלט ער איין דאָס לעבן, קומט אין הויף,
 פאַלט דעם פויער צו די פים :
 „אדוני מענטש, הטאתי ! כ'האַב געזינדיקט און כ'בין גרייט
 אַפּצוצאָלן מיט מיין לעבן, אויב דו ווילסט.
 נעם מאַך מיט מיר, וואָס דיר זיך גלוסט :
 שנייד אָפּ שטיקער, שינד די פעל !
 אויב דיר איז ליב,
 בין איך גרייט דיר דינען ווי אַ קנעכט.

היים נאָר און באַפעל,
כ׳וועל טאָן וואָס דו פאַרלאַנגסט!“
דער מענטש
(דערמיט איז ער פון געמער אַנדערש)
האַט דאָס רוב רחמנות:
אויסגעהיילט די וואונד, פאַרגעסט ער לייכט דעם שמעקן —
טראַכט זיך:
פאַרט אַ וואַלף — און זיין אַזוי געפאַלן!
„גוט, איך בין דיר מוהל —
כ׳וועל דיך נעמען פאַר אַ שומר אין מיין הויף.
גנבים פעלן ניט. דו היט מיין האַב און גומס,
נאָר צוגעבונדן וועסטו זיין צו אַט דער קייט.“
דער וואַלף לעקט די קייט:
„גאַט וועט דיר באַצאָלן פאַר דיין גומסקייט!“
און כך הוה:
ווי אַ טרייער הונט

טוט דער וואַלף זיין פליכט ; בילן קען ער ניט,
 אָבער מיט איין בליק
 דערזעט דער גנב גלייך,
 מיט וועמען מ'האַט צו טאָן.
 די שכנים הינט
 אין אָנהייב האָבן שטאַרק געוואַרטשעט
 און געשטשירעט מיט די ציין,
 אָבער —
 דער בעל-הבית באַפעלט, מסתם איז אזוי גוט;
 האַלטן זיי די מאַרדע.
 אַלע אַנדערע, אפילו שעפעלעך אין הויף,
 האָבן צוגעוואוינט זיך צו דעם נייעם גאַסט.
 די מעשה האָט געדויערט מעג, חדשים, יאָרן —
 אונדזער וואַלף האָט טריי געדינט;
 מען האָט אים מער דעם נאַמען וואַלף אפילו ניט דערמאָנט,
 „נעסטאַר“, ווי אַ הונט, האָט יעדער אים גערופן.

פוכקע הענטעלעך פון קינדער
האָט יענער טריי געלעקט,
פיצלעך ברויט געכאַפּט
פונקט פון דער נאַז אַרונטער
און פרום הכנעהדיק די אויגן צוגעזשמורעט,
ווען עמעצנס אַ בליק פלעגט אים דערזען.
מען האָט די קייט אים אָפגעכונדן פונעם האַלדז
און ער האָט אַליץ געפירט זיך, ווי מען דאַרף,
(אַז מען זאָגט : אַ ריכטיקער בעל-תשובה !)
אַזוי ברייט און אַזוי לאַנג —
מאַכט זיך איין מאָל, אַז דער הונט, וואָס היט די סטאַדע,
שלינגט אַראָפּ קאַפּויר אַ ביין און פּגרט.
„מילא — זאָגט דער פּויער —
נעסטאַר וועט זיין אַרט פאַרנעמען.“
דאָס האָט אים פאַרלוירן;

יאָרן לאַנג געקוועטשט,
געשטיקט די וואַלפישע נאַטור,
האַט דער בעל-תשובה אינעם פרייען פעלד
ביים דרימלענדיקן פאַסטוך,
מיט אזוי פיל שאַף אַרומגערינגלט,
ניט אויסגעהאַלטן דעם נסיון :
יענעם טאַג ביים ציילן האָבן צוויי געפעלט —
אַ פעטער באַראַן און דער וואַלף !

און שולדיק איז דערין געווען דער פויער.
אַ וואַלף איז דאָך אַ וואַלף און נאָר אַ וואַלף.

דער קובן

ווי געפעלט אייך אַט דאָס שטיין אין גרויסן
מיט זיין וויסנשאַפט, מיט זיין געשמאַק?
דו ליאַדע לעקער-בעקער! בנאַמנות,
זיי אַ קנאַקער, נעם און באַק,
ווען איך מעל זאַל פונעם טייג ניט זיין דער עיקר!
— און אַן מיר? —
רופט מיט אַ זיסן שמייכל אויס דער צוקער.
— און וואו בין איך?
מישטיינס געזאַגט! איר זענט אַ מבין
מאַראַ טעם עס האַט געבעקס אַן הייוון?
— און ווער האַט נאָך ביז איצט דען ניט פאַרשטאַנען,
אַז דאָס פיינסטע אין דער ראַזשינקע איז נאָר פאַרהאַנען?
— זיכער! —
כאַפן אַלע אונטער אינעם כאַר —
פון דעם אַ ביסל און פון יענעם גאַר אַ סך,
דאָ געכאַפט און דאָ גענומען,
קען מען לייכט אַ וואוילע זאָך אַרויסכאַקומען
און אַנגיין פאַר אַ קינסטלער אינעם פאַך!“

יענער הערט געדולדיק אויס דאָס אַלעס
און רופט זיך אָן:
„באַזונדער האָט איר אַלע מעלות,
מען קען באַזונדער יעדן פון אייך ליבן,
קיינער זוכט ניט מינערן הלילה אייער ווערט;
פון דאָ גענומען, צי פון דאָרט —
אַ נפּקא-מינא דען, פון וואַנען ס'גוטע שטאַמט,
צי דער איז שענער אָדער מער באַטעמט?
איז אַכער אייך אַ מאָל באַשערט,
פון אַ בעקער זיין צונויפגעקליבן —
אין זיינע הענט צוזאַמען ווערט איר קוכן:
אַ נחת פאַרן אויג צו זען, מיין וואָרט,
און אַ מחיה צו פאַרווכן!“

א י נ ה א ל ט

11	פאָרוואָרט
17	דער וואָרעם אין כריון
18	דער איידעלער הזיר
21	דער פוקם אין הינערשטייג
23	די אויפגעקומענע קראַץ
27	דער שעפס און די צוויי וועלף
30	די מויז זירלט דעם לייב
32	דעם מלכס פערד און דעם שמאַמע־קלייבערם שקאַפע
34	דער הענערשער געדאַנק אין איי
36	דעם בעזעמס טרוים
37	דער לאַעליכמדיקער הזיר
38	ביים שוהפ
40	דער העכט און די מויז
43	מאַלפעס
44	דער וואָלף ביי דער שטאַל
48	דער פודל
50	דער חלום פון אַ בלום

52	דאָס שעפעלע און זיין בעל-טובה
53	דאָס זומער-פייגעלע
56	דער קוגל-שאַרבן און די פאַמעלנע
58	דער עפל און דער וואָרעם
59	דאָס פעקל און די שנור
60	פונק און פייערווערק
62	דער פויגלשער נשמהס טרייסט
63	די שוים
64	דער בעזעם און דאָס מיסט
66	צווישן פלעשער
68	דער שטיין און די ציטרין
69	גערעכטיקייט פון שטאַרקע
70	אין דער שטייג
72	די שטאַלצע פאַווע
74	צוויי הינט
76	די קאַץ און דער טאַפּ מיילד
77	די פומער און די מייז
78	דער טראַמבע-באַס
80	נאַטס באַשעפענישן קומען מאַגען גערעכטיקייט
86	דאָס פערד וואָס האָט פאַרשמעלט זיך פאַר אַ לייב
89	די פלייט

90	דעם בעטלערס טוד
92	אן אויסטערלישע מעשה
94	דאָס שטיקל גלאָז און דער בריקיאַנט
95	דער עפּלבוים
96	ערב יום־כיפור
98	דער דעמב און זיינע שכנים
100	דער פּיש און דער פּויגל
104	דער מויל־וואָרף
106	צווישן ווערעם
108	מאָדערנע וועלף
112	די זויערע אונערקע
113	די קראָ
114	די עכטע און די פאַלשע בלום
116	דער פּויגל און דער פּראָש
118	די ליאַנע
119	בוימער
124	דער האָז וואָס לערנט זיך זינגען
126	די מויו פאַרן לייב
128	צוויי שוואַלבן
131	פּישלעד
132	דאָס פּירל

134	דער ווירטואָז
136	דער מענטש מיטן בעזעם
137	דער סאַלאָווי
140	די מויז אין געפאַר
142	דער בוים און זיין פרי
143	דער בער און די יעגער
146	דער הונט און דאָס פערד
148	דעם כישוף-מאַכערס לערן-יונגל
152	דאָס קאַנאַריקל און די שוואַלב
154	די האַרפע און דאָס פידל
156	צווישן הינט
158	די אינסטרומענטן אין אַרקעסטער
160	צווישן שאָף
161	דער העלפאַנט און דאָס ווערעמל
162	דעם קאָטערס עק
164	די רויז און דאָס בלימעלע
167	די ציבעלע
168	די נאַלרענע און די גענדזענע פּעדער
170	די מאַלפע און די זעג
172	דער יושר פון אַ העכט
177	די נאַיווע רויז

178	דער לייב אויף דער עלטער .
180	די אומצופרידענע עופות .
184	די איינפאַכע בלום און די רויז .
187	אַ וואַלף אַ בעל־תשובה .
194	דער קוכן .

פארענדיקט דעם דרוק דעם ערשטן
נאוועמבער איין טויזנט ניין הונד-
דערט צוויי און פופציק אין דער
דרוקעריי פון י. שעכטער אין פאריז

